

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Statuta Wilhelmi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Ita decano suo et capitulo minime sine
 vocati. imo vt audimus ꝑ sui phibit
 nonē decani existentibꝫ i sacris assidere
 ꝑsumūt et tractatibꝫ capitularibꝫ inter
 esse se in hoc exercitatiois sine dānabili
 ter inuoluēdo ꝫ qđ adhuc āpliꝫ est dei
 testādū ad talia faciēda ab aliqꝫbus in sa
 cris existentibꝫ. ipi in sacris nō existen
 tes aliqꝫ vt pro certo didicimꝫ incitant
 ꝑpter qđ volentes eoꝝ periculis q̄ntuz
 possumꝫ ꝑcauere. ꝑfactū statutū huic nō
 insertum mādato de verbo ad verbum
 vt amplius oibus quorum interest pa
 teat in hoc sacro concilio ex abundantī
 volumꝫ recitari ipō statuto nō eo minꝫ
 in forma statuti in suo robore vulturo.
 Inhibemus nihilominꝫ in sacris existe
 ribus decanis ceterisqꝫ prelatis ac alijs
 vocē in capitulis habentibus ne tales
 in sacris nō existentes interesse suis tra
 ctatibus vt sibi ipos nō existente in sa
 cris ad intrandum in tractādo confide
 re ꝑmittāt. Alioquin qui ex ꝑlatis ꝫ ex
 ser senioribus in ingressu ad canonicatꝫ
 ꝫ ꝑbendas contrariuz fecerint cum eis
 tractando aut ipos nō existentes in sa
 cris ad intrandum capitulo et ad re
 manendū ꝫ tractādum ibidem actus ca
 pitulares induxerint seu animauerint
 seu etiā admiserint. nisi tunc demū cum
 fm idem statutū ꝫ decanū ꝫ capitulo
 vocati fuerit seu concordit inuitati mo
 nitione nonem dierum ꝑmissa in his
 scriptis exercitatiois sententia innoda
 mus. Datū Anno dñi. M. ccc. xlvij. ꝫ
 nultima die septembris.

Finiunt et expliciūt

editiones ac statuta venerandi in chꝫo
 dñi bone memorie dñi Walrami sancte
 Coloniensꝫ archiepi.

Sequētur rubricę statutoꝝ dñi wil
 helmi archiepi Coloniensꝫ.

E clericis hastiludīa exercētibus.

Et declaratio ꝫ bone me. walra
 mus hñōi statuta nō reuocauerit.

Contra clericos inordinate viuētes. tā
 in vestibus qꝫ tōsuris et alijs.

Contra illos qꝫ officīū tabnarioꝝ exer
 cēt iniuste clericos sc̄lares ꝫ religiosos

Contra illos qꝫ se nō ꝑmouerunt debito
 tpe ad sacros ordīes nec curāt ꝑmouēi.

Confirmatio statutoꝝ Henrici et Wal
 rami de tonsuris hastiludijs ꝫ vestibus
 clericalibus.

Contra illos qꝫ vagantur in ecclesijs qñ
 chorus cantat et qñ diuina celebrantur

Quē clericis in suppellitio debeāt incedē
 De delatōe sacramenti ad infirmos.

De custodibus seu campanarijs

Ne altariste seu vicarij pastori in alit
 quo derogent.

Et de absolutionibus ꝫ cadaueribus
 impetratis seu impetrandis

Sequitꝫ copia quedā cōfirmationis fra
 ternitatis sancti petri.

Contra beggardos et suestriones et eoꝝ
 receptatores.

Contra vsurarios manifestos ꝫ contra
 ctus dictos hantgelt exercentes.

De hoīes existentes de loco interdīto
 nō debeāt admitti ad sacramenta eccle
 siastica in locis nō interdītis.

Durante interdīto vltra annū hoīes
 hñtes fraternitatē sc̄i petri nō dñt inū
 gi nec ecclesiastice tradi sepulture

Contra iniectores manuum in clericos
 ecclesiasticas ꝫsonas.

Ne aliquis celebret in altari portatili
 aut viatico sine licētia nra.

Ne aliqꝫ dñi ꝫpales vel iudices seu cō
 sules aliqđ attēēt in ꝫiudiciū sancte ec
 clesie.

Cōfirmatio indulgētiarꝫ fabrice Coloni
 ecclesie et de alijs remissionibus ꝫ que
 stioꝝ. alias de indulgētijs specialibꝫ
 benefactorum fabrice.

Ne aliqꝫ assumat in capellanū vel vi
 carium sine nra licētia.

Et q̄ rectores de elemosynis decenter
fabrice teneantur sacrificare.

Uti si impetratū sine dispensatione
nō recipiāt sine n̄ro examic. Sed de im
petrantibus dicit esse reuocati.

Ubiq̄ flagellatores exercent exerci
tium secte eorum cessandū est p̄ triduum
absolutionē excessuū sibi reseruauit du
ocesanus.

Processus et mādata cōtra clericos et
religiosos existentes imitatores secte
predicte.

Ne religiosi et sua mōsteria moraz tra
bant et p̄ receptatores eoz.

Ne questores cū crucibus vel calicib⁹
admiratū in prochijs sine licentia n̄ra
ant capituli.

Cōtra detētores et stratores elemosy
nariū et legatorū fabricę.

Et q̄ quilibz questores repellendi sunt
et q̄ nō sunt ponē di trunci vel stipites
in ecclesijs vel capellis.

De pena eoz q̄ statuta prius publicata
nō sunt executi de delatione corpis do
mici et de fortillegis.

De cōmutatione uotoz et vagis resti
tutionibus.

De eodē cū inhibitiōe p̄ religiosos.

Ne religiosi q̄cūq̄ questū publicū faci
ant vel male questra incerta alias q̄ ad
fabricā ecclesie Coloniē ordinent.

Cōtra exercētes p̄ctus hantgelt Et re
missio ad statutū dñi Sifridi.

De clericis hastiludia exercētib⁹. et dei
claratio q̄ bo. me. walramus h̄mōi stat
uta nō reuocauit.

Wilhelm⁹ dei gr̄a sancte Coloniē.
ecclesie archieps sacri imperij p̄
Italiā archicācellari⁹. Uniuer

sis i sc̄a synodo cōstitutis salutē in dño
Quia sicut nō noronū eē nō p̄t. plati ca
nonici. curati. capellani. et clerici n̄re ci
tatis et diocefs in eōsura in habitu et in
plurib⁹ alijs puta in hastiludis et in vi

noz v̄ditiōe. et in dñoz officioz neg
ligentijs et in pluribus enormitatibus
et vanitatib⁹. frequēter et enormiter ex
cedere nō verētur et quantz p̄ p̄decesso
res n̄ros maxime bo. me. Conradū He
ricū et walramum archiepos Coloniē. sta
tuta ad reprimendum excessus h̄mōi e/
manarūt. tñ minime p̄fuerūt. qñ nō nul
li ex eis h̄mōi enormitatib⁹ se nō metus
ant immiscere. Et quia statuta h̄mōi in
statutoz ecclesie n̄re corpe cōtinent. hic
in p̄ntibus l̄ris ea non duximus inserē
da. sed omnes nostros prelatos canonis
cos curatos capellanos presbyteros. et
quoscūq̄ alios ad eorum tenores duxi
mus remittendos. Et quia predicta stat
uta h̄mōi multum sunt penalia. imo pe
riculosa illis qui ip̄a ad vnguem licz eis
ligarent nō curarūt hactenus obserua
re. Et vt ad n̄raz uenit noticiā nō nul
li ex n̄ris subditis falsam sibi quādā re
leuationem circa p̄missa fingentes falso
asserunt et minus veraciter famam pro
uocauerunt q̄ scz bone me. walramus
p̄decessor noster predict⁹ hec statuta in
toto seu in pte reuocauerit et propter
hoc ip̄i necnō eis subditi nō ligent. Luz
itaq̄ hoc simpliciter nō credamus. imo
nō sit verū sed contrariuz veritati. quo
circa huic dolo volētes quātum possu
mus obuiare prefata statuta non fuisse
nec esse p̄ aliquē reuocata. imo in oī suo
roboze et firmitate remānisse et adhuc re
manere et remanere debere p̄ntibus de
claramus. ip̄a ex abundantia nostra au
toritate sicut statuta ante fuerāt. statu
entes et mandantes in virtute sancte
obedientie omnibus nostris prelati
canonicis. Decanis ch̄istianitarū cura
tis capellanis presbyteris et clericis. n̄re
ciuitatis et diocefs vt predicta statuta
omnia et singula ad correctionem morū
edita. p̄ prefatos n̄ros et quoscūq̄ alios
p̄decessores. sicut sunt firma teneant
atq̄ rata. specialiter etiam ex certa no
stra scientia dilectis nobis decanis
G iij.

ecclesiarū collegiarū maioris et aliarū
ecclesiarū nostre ciuitatis et diocef. in-
iungimus et mādamus in x̄tute sancte
obediētie. cū eis hoc specialius incum-
bat tanq̄ iudicib⁹ correctionis et disci-
pline suoz canonicoz et capellanoz. vt
circa obseruatiā pdictoz statutoz se ita
exhibeāt vigilātes q̄ ipi sui canonici.
z vicarij intalib⁹ de cetero nō excedant
Scituri pro certo q̄ si p̄ alicuius eoz
desidiā seu dissimulationē aliqs suoz ca-
nonicoz in cōtentis in pfatis statutis
seu eoz aliquo excesserit manifeste nos
contra decanū cuius talis canonic⁹ sub-
ditus fuerit ad ipm̄ p̄pter hoc puniēdū
rigore iuris quo possumus p̄cedemus
Volentes q̄ si aliqs suoz subditoz ita
inuentus fuerit contra suū decanū p̄
talitā ipm̄ punire volētes adeo discoloris
z p̄teru⁹ q̄ ipse suus decan⁹ talē subdi-
tum nō poterit corrigere cōmode bono
mō. hoc nobis non differat intimare et
nos sibi circa hoc adhibebim⁹ remediū
oportunū. Datū Colonię mense Febru-
ario die. xxv. Anno dñi. M. ccc. liij.

Cōtra clericos inordinate viuentes tā
in vestibus q̄ in tonsuris et alijs.

Wilhelm⁹ .x. ho. me. p̄decessores
nr̄i Henric⁹ z post eū Walram⁹
archiep̄i Colonię statuta quedam
cōtra clericos nō portātes assidue coro-
nas in capite detectas. et fm̄ ordinē sui
status et decentiā cōpetentē. nec nō cōtra
clericos vestes scaccatas aut oīno viri-
des. aut oīno rubeas seu glaucas. vel a-
laterib⁹ vel añ pectus notabiliter fissas
aut nodatas publice desup sine causa ra-
tionabili portātes. Item cōtra clericos
barbas portātes nec nō contra eos qui
hastiludijs publice se imiscēt ip̄a hasti-
ludia corporaliter exercendo. p̄seritiz in lo-
cis in quib⁹ beneficia obtinent. Item

et portātes tunicas quib⁹ manice sunt
coloris alteri⁹ assute. magnis penis val-
lata certuz est edidisse. Ip̄isq̄ ad quos
hoc p̄tinet qui illos qui penas hm̄oi in-
ciderūt durātib⁹ penis hm̄oi quicq̄ de
suis prebendis prouentibus fructibus
redditibus et obuentionibus admi-
nistrarēt. Et si aliquid pdicti clerici re-
ceperint penis formidabilib⁹ inuolūtes
sicut in eoz n̄oz p̄decessorū pfatis sta-
tutis maxie ip̄ius Walrami plenissime
continēt. Nos q̄ dñi nr̄i ecclesie Colonię
prefecti sum⁹. sperātes ip̄os clericos de
quibus circa premissa suspicio fuerat se
proius debere ab hm̄oi excessibus ab-
stinere penas statutoz hm̄oi ad nr̄m be-
neplacitū durimus suspendendas. Ve-
rum vbi p̄ hāc suspensionē quā ex vel-
ra pietate p̄ tpe fecim⁹ proficere crede-
bamus inuenim⁹ deterius p̄uenire. sūt
enī inter illos nōnulli clerici qui in p̄-
missis malū malo addentes nō curātim-
mo verecundant se clericos apparere.
circa premissa peccare cōmuniter z pu-
blice nō desistunt. imo reputāt se in his
corrigi non posse merito nec debere et
quāq̄ predicta omnino reputari debet
bunt circa omnes clericos indecentiaz
in ip̄is tamen beneficiatis maxime ca-
nonicis prebendaris. hec absurdissima
reputamus. eo q̄ hi qui viuunt et viue-
re volūt de patrimonio hiesu christiani
signia clericalia publice portātes dedignā-
tur. cuius occasionem et causam nō mo-
dicam ecclesiaz collegiarum decanis
ad quos correctio suorum canonicorum
de consuetudine p̄tinet et de iure. eo q̄
tales excessus dissimulant et eos in talib⁹
bus corrigere vel similibus omnimode
pretermittūt. merito ip̄putamus. quāq̄
etiā ip̄is decanis in ciuitate nostra fui-
mus locuti super his alias viue vo-
cis oraculo seriose. Quocirca volumus
et mādam⁹ pfata statuta in oī sui forma
post q̄ndenā a data p̄titiū in suo robore
firmiter obseruari. suspensionē de his p̄

nos factā penitus reuocantes vobis et
decanis collegiarū ecclesiarū nre ciui/
tatis et diocef mādam⁹ in xute scē obe/
diētie vsi indignationē nraz voluerit
tūc cūtare q̄libz ex vobis suos canoni/
cos et vicarios et clericos maxie in pre/
dictis excessib⁹ ita efficaciter corrigere
studeat q̄ de cetero nō sit de his ap̄lioz
corruptio oportuna sciētes p̄ certo q̄ si
in his aliq̄ vīm fuerit desides vel fmissi
cōtra tales licz inuitos nos ad debitas
penas pcedē oportebit. Datū āno dñi
M. C. C. l. iij. feria q̄rta post michaelis
q̄ fuit crastinū bñi remigij epi.

Item contra illos qui officiū tabernar/
iorum exercent iniuste.

Wilhelmus de dei grā dilectis in
chr̄o abbatib⁹ decanis et capitulis
monasteriorū vtriusq̄ sexus
in citate Colōn morā trahētib⁹ necnon
singulis eoz ac clericis necnō monachis
ac monialib⁹ salutē in dño. p̄decessores
nri bo. mc. Heric⁹ et Valram⁹ cōsider/
rātes statū clericoz et religiosoz oīmo/
de nō decere q̄ se inuoluūt et inuolue/
re in tunc negocijs secularib⁹. p̄sertim ta/
bernarioz officio qd̄ oīno conditionem
ipoz deceret atq̄ statū. fe. re. Cle. pape
vi. vestigijs inherētes sub magnaz val/
lacione penarū tā clericis secularib⁹ q̄
religiosis statutis sup̄ hoc editis inhi/
buisse h̄mōi tabnarioz officii dinoscūt
sicut hec in suis statutis sup̄ hoc editis
plena sunt expressa. nōnulli tñ clerici ac
ecclesiastice p̄sone vtriusq̄ sexus penas
h̄mōi nō verētes tale officii taberna/
rioz infra ciuitatē Colōn modis circa
hoc phibitis vīnoz. imo et aliq̄ p̄sone
ecclesiastice femine ceruissē venditioni
frequent̄ insitūt statutis nō obstātibus
sup̄dictis. Nos itaq̄ attendentes p̄de/
cessorū nroz p̄cedē intētionē circa p̄/
missā fuisse laudabilē atq̄ scāz. vobis in
chr̄o scē obedientie et sub penis p̄cipi.

mus andictis ne vīna q̄cūq̄ vel ceruissē
am p̄ter et extra formas et modos in p̄/
dictis statutis expressas v̄dere p̄sumat
tis quoq̄ mō. Alioq̄n p̄ter p̄nas p̄fatas
scz excoīcatis et suspē. q̄s eo ip̄o in/
cidūt v̄dititōes h̄mōi faciētes. siue sint
clerici siue p̄sone ecclesiastice aut mōchi
seu moniales seu canoīce seculares quē/
libz. l. et quālibz h̄mōi clericoz et p̄sone
rū in tātis sūmis q̄ntas ī pecunia rōne
h̄mōi v̄dititōis receperūt p̄ se vel p̄ al/
lios noīe pene cōdēnam⁹. Volēn⁹ et mā/
dān⁹ eisdē et cūlibz eoz ac eaz. vt tātas
sūmas q̄ntas ex talib⁹ v̄dititōib⁹ rece/
perūt. sigillifero curie nre p̄soluāt absq̄
diminutiōe aliq̄ totalit̄ et p̄plere. Alio/
quin saluis alijs penis a nris p̄decesso/
rib⁹ talib⁹ excedētib⁹ illatis in q̄s hos
forefactores incidē volum⁹ eo ip̄o facto
monitiōe sex dierū p̄missa in eisdē s̄l̄z.
excoīcatis sn̄az ferim⁹ in his scriptis.
Inhibem⁹ nihilomin⁹ officiali nroz Co/
lōn. ne p̄fatos deliquētes sic v̄dititōes
vīnoz mō tabernarioz exercentes aliq̄
lit̄ absolue a t̄lib⁹ excoīcatis p̄sumat
nisi aī oīa iurēt se stare debē mādat. ecc/
lesie et nisi ea q̄ ex cōmercio h̄mōi rece/
perūt sigillifero nro integralit̄ p̄soluant
et his pacti. eis et cūlibz eoz in xute
iuramēti sui p̄stiti idē officialis intūgat
q̄ v̄dititōes s̄l̄es de cetero nullatenus
exercebūt. Et sine hoc ordine ip̄i officii
ali nro ne de cetero aliquā p̄sonā in his
delinquentem p̄sumat absolue pre/
cipimus. immo ip̄os absoluedi sine hoc
ordine totalem adimimus potestatem.
Et ne ignorantia horum statutorū cau/
sare valeatis vos ad eorū tenores cū in
cōsilio p̄dictoz nroz p̄decessorū sine
solenniter publicata duximus remittē/
dos. volumus etiam et mandamus qua/
tenus quelibz ecclesiarū nrazum et mo/
nasterioz ciuitat. nre Colōn habeat p̄/
tis nri mādati penes se copta totaliter
et cōplere. Datū anno dñi. M. ccc. l. iij.
sabbato post Seuerini.

Contra illos qui se non fecerunt promo-
ueri debito tempore ad sacros ordines
nec curant promoveri.

Wilhelmus .x. Uniuerso clero
hinc civitatis et dioecesis salutem in
dño. Ex iniuste nobis debito ser-
uitutis astringimur ut ad reformandos
mores et actus per ex alto nobis prome-
tissimè solerter intendam⁹ ibi precipue congrue
reformationis remedia apponere studeamus
vbi magis periculum inspicimus imminere
et scadala frequenter exoriri. Sane quod detestabile
existit quod nonnulli beneficiati benefi-
ficijs certis ordinibus hactenus anecti et in of-
ficijs dignitatibus personaribus archidia-
conatibus seu gradibus ecclesiasticis fore
se asserant constitutos et per talibus se etiam
reputari et haberi desideret. insignia tamen
clericalia utpote vestes hirci et tonsuram
clericalem deferre et ad ordines sacros quos
hominum sua beneficia officia dignitates statim
Archidiaconatus seu alio quocumque nomine
seant requirunt de consuetudine vel de iure
promoveri non curant experientia nos docuit
evident. Unde est quod nos pro sollicitudine
divinis studio ducti licet in casibus premissis
sic tam ex consuetudinibus quam ex statutis predeces-
sorum nostrorum edictis aliquibus in premissis. provisio-
ni tamen hominum quatenus ipse constituciones et sta-
tuta eo formos et diligenter observent pre-
sentis nostri statuti tenore premissas dignas nos
adhibere oportet. presentibus itaque perpetua valitura
constituciones de nostri capli ac plebanorum Coloniensis
consilio et assensu. statum⁹ et ordinamus
quod quicunque clericus beneficiatus hinc civitatis et
dioecesis cessante causa legitima tonsuram non defer-
runt publice clericalem ipso facto presentibus nostri
autem statuti a precepto fructuum benefici-
orum suorum quod in hinc civitate vel dioecesi obti-
neret aut in futuro obtinebit sint suspensi
Ceterum beneficiatus quicunque in cathedrali vel
collegiatis ecclesijs secularibus vel regu-
laribus hinc civitatis et dioecesis predecesorum quod di-
gnitates personaribus archidiaconatus officia
seu prebendas quibus certis ordinibus sunt anecti

aut debent pacifice obtinere nunc aut ob-
tinere in futuro si legitime cessante imper-
dimero ad hominum ordines quos dignitates
personaribus archidiaconatus officia seu bene-
ficia predecesorum requirunt quis modo etiam de presu-
mptione vel de iure si subdiaconalis aut
diaconalis ordo forsitan existat infra annu-
m a tempore pacifice possessionis adeptus benefi-
ficiorum predecesorum se promoveri non fecerit. ex
tunc precepto fructuum beneficiorum eorumdem
quod hominum requirunt sint ipso facto aucto-
ritate eiusdem presentibus statuti nostri suspensi quos in
utilitate decorum beneficiorum hominum a quo-
rum precepto fructuum sunt suspensi decer-
nimus convertendos. quia suspensionem si
postmodum hominum beneficiatus per sex menses
contumaciter sustinuerit. Statum⁹ ipsos
videlicet suis dignitatibus personaribus officiis
archidiaconatibus aut beneficiis hominum or-
dines requirentibus. eo ipso ex tunc fore
et esse privatos. In quorum. xl.

Confirmatio statutorum Henrici et
Walrami de consensibus. hastiludis et ve-
stibus clericalibus.

Wilhelmus .x. Uniuersis in hac
synodo congregatis. salutem in dño
Quia sicut in hac ecclesia in sal-
tera synodo nunc in crastino beati remigii
proximo preterito congregata merito
facta fuit quod se. re. Henricus et Walramus
archiepiscopi Colonienses quedam
statuta ediderunt contra clericos sine co-
ronis debitis in capitibus indecentibus
non abactis. ac etiam vestibus indecentibus
liter exercentes salubria et iuri diuino
consonantia ipsos clericos ne de cetero
talia faciant rigorose prohibentia cum
censura ecclesiastice exaggeratione mul-
timoda ediderunt. Que quidem sta-
tuta tunc nostra etiam auctoritate ma-
dauimus integre observari et teneri.

gerum quia nos post hec a nostro car-
 pculo et a nonnullis plac. nre civitatis z
 diocef qbus visuz fuerat hec statuta ni-
 mis fore prementia z nihilomin' capti-
 osa interpellati fuimus vt ea mitigare
 salte qntu ad penas in eis expressas ali-
 qualiter dignaremur. Et quaqz in hoc
 ipis quodam in qntu salua conscientia
 poteram' cōdescendim' ipas penas ad
 nrm beneplacitū ad aliq modica tpa sus-
 pendētes sperātes eos quos har pena
 rum formido non mouerat. charitative
 salte amor xrtutis ad obediendū statuti.
 hmōi aliquitū commoueret. saluis tñ
 ipis statutis in suo robore duratur. Ele-
 rū qz pcedēte tpe ex pti fuim' nos nedū
 mibi in remissioe hmōi pfcisse. qnimo
 hoz intentionē statutoz pdictos clerici
 cos nros vt in plurib' āplius qz antea
 cōtēpisse. ppter qd tūc suspēn hmōi pe-
 naz in hmōi cōsilio reuocam' et pdicta
 statuta cū oibus suis penis put sūt edi-
 ta obseruari oimode pcpimus sicut hec
 in mādato sup hoc cōfecto et tūc inibi
 publicato plen' cōtinent. Nūc āt sicut
 ad nraz deuenit noticiam diuersi cano-
 nici ecclesiaz nrazum civitatis et dioce-
 sis conseruēt vt dicitur mē daciter et
 inter se cōmuniter fabularūt. Nos nez
 diū penas hmōi qnimo ipa statuta prout
 sunt edita reuocasse se forsā in hoc si in
 aliquibus eorum penas inciderunt ex-
 cūsare intēdentes propter quod nram
 excūsationem et circa hoc nraz inten-
 tionē volentes nros omnes subditos
 nō latere et eorum qui in nos talia con-
 fingunt mendacia ad detestationem et
 nostri honoris directe sententiam pro-
 palare. ptesentes lras in vestrum om-
 nium deduci volumus noticiam qz pu-
 blice pferemur et protestamur nos nez
 quaqz hec statuta vnqz vllatenus reuo-
 casse. Absit enī qz hoz pdecessorū nroz
 intentionez tam salubre sapiure natu-
 rali et diuino fundatā pferim sine cau-
 sa rationabili que in reuocādo hec sta-

tuta esse non posset nec apparet subtili-
 ter intuenti reuocaremus seu intenda-
 mus aliquo modo reuocare. Quocirca oī-
 bus subditis districte mādamus quater-
 nus statuta ipa in omni sui forma cum
 suis penis put edita sunt obseruent et
 se sciant ea totaliter obseruare debere.
 immo ad cautelam denuo statuimus ea
 esse penitus obseruanda. Et hec statuta
 ne fingi possit p aliquos de his crassa
 ignorantia vel supina. volentes certius
 designari ad oculum demonstramus sci-
 licz ipius quōdam Henrici quod sic in-
 cipit. ¶ In nomine domini Amen Hen-
 ricus dei gratia. x. Ad ppetuaz rei mei-
 moriam licz consulta promissio e a sancti.
 patribus etiam a nostris pdecessorib'
 x. et sic finit. Expediit enī vt pena sce-
 leris comiseretur. x. fm quod est Waltra-
 mi pdecessoris nri incipit se. re. Hen-
 ricus pdecessor noster de suorum car-
 pculi et prelatorum consilio in clericos
 x. Item finit tollentes auctoritate pre-
 sentis statuti ipis quicqz de prefatis fru-
 ctibus. x. Item tertium qd eiusdē Wal-
 rami pdecessoris nri incipit. quaqz oī-
 bone memorie pdecessor noster Con-
 rad' de cōsilio capli et prioz suoz. x.
 Et in fine Alioqui cātor seu is ad quez
 hoc de cōsuetudine ptinet. x. toties qz
 tiens. x. Item cuz bone memorie Sifru-
 dus olim Coloñ archieps monachoz
 nigrorū qui nominantur ordinis san-
 cti benedicti et monialium eiusdem or-
 dinis statum in pluribus sentiens de-
 clinare et ob hoc volens eos in debitu
 statum reponere statutoz ediderit quod
 incipit. Statuimus qz nullus monach'
 aut monialis claustrum suum creat per
 ciuitates loca et villas discurrendo. x.
 Et finit licz dominus Conradus pre-
 decessor noster antedictus hoc manda-
 uerit nos penas adijcimus et non ser-
 uantes excommunicamus in his scri-
 ptis. Quia euidentia facti huius statuti
 vtilitatem ostendit. decernimus ipsum

vobis omnibus publicare. Volentes et decernentes statutū hūmōi ac statuta p̄dicta oīa et singula predecessoz n̄roz in q̄ntū sunt hacten̄ p̄ statutis habita statutoz habere et h̄re debere vigorē et ea sub penis in eis expressis inuolabiliter obseruāda. Datū in crastino Inuocant Anno d̄ni. M. ccc. lxxij. p̄ copia sub sigillo officialitatis maiori.

Contra illos qui vagant̄ et discurrūt in ecclesijs q̄n̄ chorus cantat vel quādo diuina celebrant̄.

Thelmus. sc̄. vniuersis in hac sacra synodo cōgregatis salutē in d̄no. Quia indecēs et honestati clericali p̄riū reputam̄ q̄ in q̄busdā ecclesijs collegiatis nobis subiectis p̄sertim in ecclesia n̄ra maiori fieri cōspicit̄ m̄ videlz q̄ t̄pib̄ illis q̄b̄ in ip̄is ecclesijs clerici q̄ celebrationi diuinorū inter sunt suppellicijs aut̄ chori pellicijs induunt̄ nōnulli canonici et alij clerici ecclesiarū p̄dictarū nulla rōnabili cā exposcēre in cappis incedūt sicq̄ per ecclesias circūquaq̄ p̄uagantes missa p̄ncipali et alijs horis dimissis quodāmodo p̄ces alij quotiēs missas peculiarēs audiūt. aliq̄tiens vanis et p̄phantis colloquijs que in ecclesijs p̄cipue cessare d̄nt̄ t̄ps̄ deducē distribuciōes quotidianas sibi vendicāt. ac si diuis officijs interessent. H̄gitur vniuers̄ ecclesiarū collegijs nob̄ subiectarū decanis in h̄rute sc̄e obedientie districtē p̄cipiēdo mādam̄ q̄ten̄ canonicos et clericos ecclesiarū suarū ab his et similib̄ indecētis p̄ suspēsiōē et alias p̄eas put̄ ad ip̄oz spectat̄ officiū debita correctiōe cōpescāt ac administratoribus distribuciōnū quoridianarū sub dictarū interminatione penarū inhibeāt vice et auctoritate n̄ra q̄b̄ etiam et nos tenore p̄ntiū inhibem̄ districtē ne dictis canonicis et clericis dieb̄ et t̄pib̄ incōsuetis in ecclesijs d̄n̄ ibidē diuina celebrānt̄

officia in cappis causa rationabili cessante incedentib̄. distribuciones quoridianas administrant. Alioq̄n̄ tā p̄ decanos in p̄missis negligētes q̄ etiā administratores p̄dictos p̄riū faciētes ac̄t̄ p̄cedemus. Datū p̄ copia. Anno d̄ni. M. ccc. lxxij. crastino d̄nice Inuocant sub sigillo officialitatis maiori.

Quādo clerici in suppellicio incedere debeāt de sacramento eucharistie ad infirmos delatione.

Thelmus. sc̄. Vniuersis et singulis prochialis ecclesiarū rectoribus plebanis ac in eis ecclesijs et infra limites ip̄arū beneficiarū et intitularis citatis et diocef̄ n̄re Coloniē salutē in d̄no. Ex officij n̄ri debito frequentib̄ clamorib̄ incitati subditoz nostrorū excessus corrigere mores indecētes et gest̄ reformare negligētiā et vitiā eorū vltēr̄ sine sc̄dalo dissimulare nō valētes. Cogimur a temerarijs aulibus penarū adiectione eosdē cohercere. statuētes de cap̄li n̄ri et priorū Coloniē ecclesiarū cōsilio et assensu strictius inhibētes sub pena suspensionis ab officio quā in p̄riū faciētes ferim̄ in his scrip̄tis. ne q̄s ecclesiarū prochialis pleban̄ rector aut̄ curatus. vicarius aut̄ locū tērens eorū dē seu altarista aut̄ in ip̄a ecclesia quōlibz intitularis diuinis officijs celebrādis. et eo t̄pe quo ibi diuina fuerit necnō in cōmēdatiōib̄ p̄gēdis et cōmēmoratiōib̄ fiendis defunctorū ac visitatiōib̄ sepulcrorum eorū cur̄ psalmis collectis et orōnibus cōsuetis in administrādis sacramentis eucharistie viatici. penitētie et extreme vñctiōis fidelib̄ q̄s in domib̄ suis infirmantes habeat accedere sine suppellicio et religione interesse in ecclesia. aut̄ in ip̄a sacramēta administrare presumat. Ita t̄n̄ q̄ administrādo sacramētū eucharistie laicū et uola eum precedant̄ reuerent̄

Statuta Wilhelmi. xliij.

egrediendo ecclesiam et regrediendo in
 fra curatam villam vel opidum calopedibus
 propter pericula vitanda non vras litas pre
 sbyter hmoi munitur eucharistia in qua
 tum possibile fuerit nec vacuus reuer
 natur ne forte hoies idolatriam non cre
 atorem sed creaturam adorando. Et si ones
 eucharistias forsitan propter multitudinem
 expenderet infirmorum in redeundo cesset
 lumine. et fonticus capanelle. confessiones
 etiam subditor suorum non languentium
 nec debiliu sed valentiu accedentiu ipaz
 ecclesiam comode in ipsa ecclesia volumus
 in loco aperto non serato. humiliter et de
 more audiri. et penitentias pro modo culpe
 in fide salutares. Statuimus etiam sub pe
 na predicta prohibentes ne quis rector seu
 eius vices gerens. custodem seu capan
 narium. qui quantum possibile sit persona lra
 ta existat nisi indutus suppellectio seu li
 nea veste. decenter ut moris est supiori.
 alia vestimenta regente ad ministrandum
 seu scrutandum ut diuinis sibi aliquiter
 sustineat vel admittat. Quod si talis custos
 vel capannarius se pro voluntate aut phi
 bitione dicti rectoris seu eius vices ge
 rentis hmoi seruitio et ministracioni in
 gerat a se. nec ipsius rectoris sut vicarij
 montis acquiescat nisi infra decem die
 bus continuos hmoi resistentia et prohibi
 onez sequenti de hmoi rebellione pignora
 nobis et dicto rectori iniuriam passio pre
 stiterit emenda. sit pntis nri statuti aucte hu
 iusmodi sua custodia seu officio capanna
 rie pua? ipso facto et alteri idoneo plone
 p eu ad que pruz libere committat. ita quod
 sic rei queas ex poposcit canoica distri
 ctio aliter utrius culpa feriat deliquen
 tis. Mandam igitur et districte sub excodi
 cationis pena in iugum oib? et singulis al
 terius capellis pperuis bnficiariis et in
 titulatis in ecclesijs prochialib? supdi
 ctis aut infra limites eorunde. qren? ple
 banis et rectorib? matricis ecclesie quo
 ad iura ipis. et de iure q? de consuetudie
 debita intendat reuerter si nraz es ca/

nonica effugere velint debita vltionez
 Insuper mandata ordinationes et precepta
 cum iparum additione penaz tam p nos qm
 predecessores nros sub quocunq? hboz for
 ma pro retores plebanos et eorum vices
 gerentes ecclesiaz prochialium pdcartu
 qui recepta cautione excodatos aucte
 nra in mortis articulo iur. pmissione
 duxerint absoluedos quam infra certum
 terminu in dictis mandatis expressuz of
 ficiali nro aut sigillifero curie nre Lo
 lon significare tenebunt edita presentib?
 bus repetim? et renouamus vteoz traf
 gressores a temerarijs eorum ausib? res
 frenentur. **P**reterea statuim? et orde
 namus ut si aliquis ausu temerario ab
 solutionez a nobis seu officiali nro a quocunq?
 excodmunicacionis sententia aucte
 nostra seu statutoz puincialium seu sy
 nodalium vel quocunq? lata falso et me
 dacter asserens excodatum hmoi vitā
 ducere in humanis cum iam de medio sit
 sublatu coipo sententia excodmunicati
 onis incurrat hmoi impetrator qua in
 his scriptis ferimus in eundem dictaqz
 absolutionez sic p fraudē et volū ei sur
 repticie pro forma iuris ea ipendi his dū
 taxat in quibus dū vixerint signa penit
 entie apparuerint. ita quod non contempus
 religionis sed necessitatis articulus et
 ipozuz angustia eos absolui viuētes im
 pedunt pmitterē. decernimus et pnu
 ciamus pnt est irrita. nulli? de iure ex
 istere firmitatis. **P**lebani vero et rector
 res eorūqz vicarij et vices gerentes que
 hmoi absolutionib? sciētes vti. dictosqz
 excodatos noiam et publice tam mortu
 os qm adhuc viuētes. absoluit de facto
 seu eoz corpa in contempitū clauit. pnt
 temeritatis audacia preteru dicte abso
 lutionis ecclesiastice tradere psumple
 rint sepulture penas pro pncipales excod
 municatis in crimie dānatis in iure ex
 pressas. **N**ecnon in constitutione se. re
 Clemē. v. eos q. in concilio viennē. sal
 lubit edita descriptas. non imerito pos
 B 6

cerunt formidare. penas at et sententias
p nos in hmoi statutis nris latas post
mensem unū immediate sequentē pu-
blicationē eorū in synodo sancta pro-
xima p nos seu nostra auctoritate cele-
brāda solenniter factā ipoz volumus
incipere tenere trasgressores. Mādan-
tes yniuersis et singulis chūanitatū de-
canis foraneis nre dioceſ vt recepta eo-
rum copia infra xv. dies a tpe publica-
tionis eorū plebanis ⁊ rectoribus et
presbyteris in suis decanatus et in-
fra limites ipoz constitutis publicēt
et insinuent ea ipis ne dicta statuta per
ignoratiā supinam et crassam se causari
possint aliquatenus ignorasse. Datum
Colonie sub sigillo nro et editū. Anno
natiuitatis dñi. M. ccc. lxx. xxi. die men-
sis octobris.

Sequit copia qdā cōfirmatiōis frmita-
tis sancti petri a sede aplice facte.

Thānes eps seru^o seruoꝝ dei. Dilectis
filijs pposito et capitulo ecclesie Coloni
salute ⁊ aplice benedictione. Cū a no-
bis petitur quod iustū est et honestū tā
vigor equitatis q̄ ordo exigit ratio-
nis vt id p sollicitudinē officij nri ad de-
bitū pducatur effectū. Sane petitio v̄a
nobis exhibita continebat. q̄ venerabi-
lis frater n̄ Henricus archieps Coloni
diligenter attendens opus fabrice v̄re
Coloni. admodū fore elegā ac etiā sum-
ptuosum et q̄ vos psecutioni eiusdem
operis diligentius intendistis ac etiam
intendere nō cessatis et q̄ ad pfectionē
opis eiusdem ecclesie nō superēt facul-
tates q̄q̄ pium existit et vtile vt opus
ipm sine laudabili et celeri consummet
propter ipius ecclesie reuerentiā et de-
corē et pro eo maxime q̄ ad dictā eccle-
siam in honore yginis gloriose funda-
tam et beati petri pncipis apostolorum
vōcābulo insignitā in qua triū sanctozū

regum. qui regem regū altissimū merue-
runt oculis carnis intueri ⁊ cū mysti-
cis muneribus adorare corpa sunt ve-
nerabiliter collata fidelium peregrinā-
tium deuotionis et orationis causa con-
fuit multitudo vt fidelium ipoz zelus
deuotionis et fidei ad ecclesiam pre-
saram fortius intendatur. Pro v̄gentē
necessitate fabrice ac euidenti vtilitate
ecclesie predictarum de consilio et assen-
su vestro auctoritate ordinaria statuit
ac etiam ordinauit vt nullus nisi cum
litteris vestris testimonialibus qui ad
hoc a vobis foret specialiter destinatus
auderet in ciuitate et dioceſe Coloni a si-
delibus pro fabrica ipa charitativa sub-
sidia postulare q̄q̄ cū tales ad postulan-
da huiusmodi subsidia deputati pueni-
rent ad quēdam loca ipius dioceſ que fo-
rent auctoritate ipius archiepi seu offi-
cialis eius seu archidiaconozum siue de-
canoz aut aliorum quozcūq̄ dicto ar-
chiepo iure ordinario subiectoz ecclesi-
asticis supposita interdicto possent ipſi
sic deputati ad populos locoz eorū
verbum exhortatiōis proponere. p̄dit-
tis subsidijs postulādis et q̄ semel in
mense siue v̄nica vel festiua seu quēcūq̄
alia dies existeret. qua dicta subsidia in
locis ipis contingeret postulari dicto-
rū locoz vel alij sacerdotes idonei par-
lerent in locis eisdem dicto interdicto
nequaq̄ obstante qd̄ idē archieps quo
ad diem ipaz tātūmodo relaxabat de cō-
sensu archidiaconozum decanoz et or-
liozum subiectozum predictozum. diuina
officia noiarim exercitatis ⁊ interdictis
exclusis solenniter celebrare vt prope-
rea fideles ipi animarentur ad eadē sub-
sidia eroganda. extūc eodem interdicto
in suo sicut antea robore duraturo pre-
satus quoq̄ archieps de consilio et con-
sensu p̄ditis eadē auctoritate statuit ac
etiā ordinauit vt quicūq̄ fideles yrru-
usq̄ sexus dictarum ciuitatis et dioceſ
in fraternitatem eiusdē ecclesie sci petri

Statuta Wilhelmi. xliij.

vocatam recepti annuam pensionem ab eis in subsidium fabrice prefate promissam exsoluerent et in locis ut premititur interdicitis eos vel ipsorum liberos obire contingeret possent iude sacerdotibus pro eis non obstante dicto interdicio quod quantum ad id dictus archiepiscopus de consensu simili relaxabat. exequias et missas mortuorum publice admissas ad hec alijs fidelibus celebrare ac defunctorum eorundem corpora ecclesiastice tradere sepulture dummodo ipsi fideles defuncti nominatim excommunicati vel interditi ac dicti defuncti vsurarii non fuerint manifesti. Celebratis vero exequijs et missis huiusmodi pro defunctis eiusdem. eorumque corporibus dicte traditis sepulture. Interdictum ipsum in sua firmitate permaneat ut prius. Et quia idem archiepiscopus certas penas in suis synodalibus statutis expressit quibus sacerdotes civitatis et dyocesis prefatarum incurrerent qui presumerent interdicitam auctoritate sua seu officii aut archidiaconorum aut decanorum siue quorumcumque aliorum predictorum ipsi archiepiscopo ut predicatur subiectorum posita violare. Voluit quod dicti sacerdotes qui premissis diebus quibus ex dictis causis ut presertur interdicitum huiusmodi predictus archiepiscopus de consensu predicto relaxabat. missas divina officia et exequias huiusmodi celebrarent. et ipsorum defunctorum corpora eidem sepulture traderent. prout superius est expressum. penes huiusmodi nullatenus subiacerent prout in parentibus litteris idem confectis vestro sigillo munitis. plene dicitur contineri. Nos igitur vestris in hac parte supplicationibus inclinati quod super hijs provide factum est ratum et gratum habentes illud auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communitimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere. vel ei ausu

su temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Quintidies Julij pontificatus nostri Anno septimo.

Sequuntur alia statuta domini wilhelmi archiepiscopi coloniensis

Wilhelmus dei gratia sancte ecclesie Colonie Archiepiscopus. sacri imperij p[ro]taly archicancellarius. Universis prelatiis ceterisque clericis et personis ecclesiasticis salutem in domino sempiternam

Contra beggardos et suestriones et eorum receptatores.

Deliminandam pestiferam hominum quorundam. qui beggardii et suestriones appellantur. Etiam propter vitam et conversationem eorundem suspectam ac propter varios christianique fidei contrarios quos hi homines preteritur errores. olim. bo. me. reuerendi patres quondam heric et walram predecessores nostri. contra homines prescriptos ne eorum sua contagiosa. ceterorum christidelum gregem. tamquam oves morbose conquinarent in pluribus synodalibus concilijs. auctoritate eorumdem predecessorum nostrorum celebratis varios fecerunt processus. in quibus inter cetera homines predictos et eis comitates ipsorum hospitales domos et hospitia. eis alicui. seu aliquibus ex eis locantes precedentes aliquid dantes. seu aliquo humanitatis solatio subueientes eisdem moribus legitime premissis et carum exaratosque mandauerunt publice nunciari. aliosque multiplices formidabilesque processus duxerunt emittendos prout in litteris et processibus eorumdem predecessorum nostrorum super hijs predictis et in publica notitia deductis plene continetur. Verum quod prout ad nostram nouit non absque displicentia

W. h.

gravi relatu est audientia hmoi hoiz p/
niciosa denuo incepit adeo in nra cita/
te et dioceſi inualeſce multitudine q niſi
denuo eis p ppetetia ſria reſiſtat. verē/
dū ē q finaliter ſua cōtagiōe execrāda
totū cōmaculēt ipm gregē. aliaqz peio/
ra pouib' picula ſubintrabūt. Vobis igi
tur eccleſiaz prochiaſiū rectorib' et vi/
ces vīas gerētib' in ſtute ſcē obediē
tie et excoicatiois pena diſtrictē p̄cipiē
do ſtatim' z mādam'. q̄tenus p̄ oēs z
ſingulos hmoi ſcēde hoies becgardos z
ſueſtridos ſm eorūde p̄deceſſoz n̄foiz
p̄ceſſuū p̄nētīā. q̄s tenore p̄ntiū in oī/
bus ſuis punctis z clauſulis ratificam'
cōfirmam' et p̄ntibus innouam' p̄ceda
tur. Ip̄oſqz p̄ceſſus p̄ hoies p̄ſcriptos
ac ip̄os in domib' ſuis recipientes aut
altos cōdicantes eiſde ſeu eis quicqz dāt
tes. necnō eozum fautores et eis opem
ſeu opaz cōferētes fideliter et frequentē
publicetis. ac executioni debite deman
detis. Vosqz oēs z ſingulos ſup̄dictos
hoies ip̄os artius euitātes Intimamus
etiā vobis q ſi aliq' ex vobis in execu
tione p̄miſſa inuenti fueritis deſides vel
remiſſi ſ tales p̄ rigorē iuſtie ſine do/
lo p̄cedemus. Datū ſub ſigillo n̄fo. āno
dñi. M. ccc. lvij. xxv. die mēſ Februarij.

De uſurarijs manifeſtis et exercētī/
bus cōtractus dictos hant gelt.

Ilhelm'. ſc. Oibus qbus ex pri
uilegio p̄petit p̄ponere ſbū dei
p̄cipiendo ſtatim' et mādam'
q̄tenus in ſermonib' ſuis et in cōfeſſio/
nibus occulte ch̄iſidelib' p̄ctus quos
hāt gelt directe et manifeſte fore uſura/
rios et abſqz piculo ſalutis eterne exer
ceri nō poſſe denūciare et intimare non
obmittētes vllō mō. vez q ex multipli
ci fidedignoz relatione ad n̄m puenit
auditiū q cōplures eccleſiaſtice et ſingu
lares p̄ſone ad hoc in diuerſis n̄ſe dio/
ceſis locis ab hmoi cōtractibus minime

abſtinē formidātes ip̄os etiaz exercere
manifeſte nō. formidātes vobis manda
mus et iniungimus quaten' hmoi con
tractus manifeſte exercentes uſurarios
manifeſtos fore denūciētis. nec ip̄os ad
cōlonē altaris admittatis. nec ip̄i ſi in ſ
peccato deceſſerint. ch̄ianā accipiāt ſe/
pulturā ſed nec oblationes eoz quiſqz
recipiat. q̄ at accepit aut ip̄os ch̄iſtiane
tradiderit ſepulture et q̄ accepit reddere
cōpellat. donec ad arbitriū n̄m ſatis
fecerit ab officij ſui executione ſi ſuſpē
ſus. Inſup' decretalē gregorianā q̄ in
cipit. Quāqz uſurarij. inter ſtatuta dñi
Sifridi archiepi Coloni n̄ri p̄deceſſor.
ſub rubrica de uſurarijs manifeſtis in
ſertā p̄ cōtract' p̄dictos publice exercē
tes. obſeruetis et obſeruādā intinētis.
Datū Anno dñi. M. ccc. lvij. vltima die
Septembris.

De hoies exiſtentes de loco iurisdicō
nō debeāt admitti ad ſacramenta eccle/
ſiaſtica in locis nō interdīctis.

Ilhelm'. ſc. Pernicioſus q̄dem
vt intelleximus in nōnullis n̄ſe
dioceſ' p̄tib' abusus inoleuit. q̄
loco aliq' eccleſiaſtico ſuppoſito interdīcto
prochiaſi loci interdīcti. ad vicinas eccle
ſias p̄ diuinis audiendis accedūt z abu
dē. in different ad dīna et alia ſacramēta
eccleſiaſtica a plebanis admittunt. q̄ ſi
cui iuri p̄nti. ita correāone dignū iudic
cātes. Statuim' vt in dieb' dīctis z ſer
ſtiuis. p̄ſbyteri añqz miſſam celebrant
interrogent ſi aliqz in eccleſijs ſit. q̄ ſit
de loco interdīcto quē ſi inuenert ſtati
ab eccleſia abijciat. p̄ſbyterz at aut ple
banū q̄ p̄nti vel alienū prochiaſi in
dictū ſciēter ad aliqz ſacramētū eccleſi
aſticū admittit. ab officio dīnoz et iū die
rū monitiōe p̄miſſa ſuſpēdim'. Datū. ſc.

Durāte interdīcto vltra annū hoico
h̄ntes ſr̄nitatē ſancti petri nō dīte inū
gi nec eccleſiaſtice tradi ſepulture.

Wilhelmus. r. Cuz sicut ad nos
 id fide dignorum pduxit relatio
 ac fama valida publica accla-
 mante lucidius attestat. q nonnulli civi-
 tatis et diocef nre predicte. nobis subdi-
 ti no pauci numero q zelo deuotionis qua
 op^o ditissimu fabrice nre ecclesie Loloñ
 cu oi exactissima oparioz diligentia mi-
 randa pctiositate ex fidelium largitione
 elemosynaz cōtinua. iā dudū inceptam
 psequitur. p frmitate bñi petri oblati-
 ad id opus debite pficiendū suis elemo-
 synis iux suarū virium facultates se as-
 scribi. 7 pncipes puilegijs libertatibus
 et gratijs eiusdē fieri desiderat affectat.
 Sed q ad hmōi fraternitatē queq; as-
 scribendū rex et bonoz oblatoz qntita-
 rez. qntū ea q offerens poterit facultas
 te mudi cordis affectū estimat licz inde-
 bite plus astrēdi. et p hoc ad hmōi frui-
 tate si id qd possent. nō qd vellēt si sup-
 peterēt facultates offerret. verentur se
 quis imerito vllaten^o nō posse admitti
 nec ascribi. ea ppter deuotioni hmōi lbr-
 ditoz nroz pio cōpatientes affectu ac
 volētes eisdē tā laudabili pposito ad sa-
 lute aiariū suaz salubriter cōfouere pñ-
 tib^o durim^o. ordinādū spēaliter indulgē-
 tes eisdē q hi q de bonis sibi a deo col-
 latis tm ad structurā fabrice ecclesie nre
 pdcē soluendū annuatim se astruxerint
 et contulerint qntū cōpensatis eoz fa-
 cultatib^o de cōsilio et iudicio curatoruz
 suoz cōmode soluere poterūt et cōfer-
 re se dicte fraternitati facē possint et fa-
 ctat ascribi puilegijs indulgētijs ac gra-
 tijs et libertatib^o ac imunitatib^o qbusi-
 cūq; a nobis 7 nris pdecessorib^o dcē fr-
 nitatis scrib^o cōcessis nō obstātib^o lris
 qbuscūq; nris seu pdecessoz nroz huc
 indulto nro forsan derogatib^o libere pe-
 tituri. Exceptis sepulturaz extrēa vi-
 ctione eis nullaten^o ministrādis in loc-
 illis q p vñū annū cōtinue ecclesiastico
 fuerit supposita in dicto Bra tñ q hmōi
 futuri fratres elemosynas suas pdictas

inspirante deo successu tgis de bono in-
 melius augere studeant. put prestante
 deo ipozuz auctoritate fuerint et excre-
 uerint facultates vt exinde pculdubio
 centuplū in terris recipe valeant et in
 celis vitā possidere sempiternā. Datū
 crastino reingij. Anno dñi. M.ccc.lvij.

**Contra inieccores manuuz in clericos
 et ecclesiasticas psonas.**

Wilhelmus. r. Multiplicata fide
 dignoz ad nos pduxit relatio
 q cōplures scelerati qui propf
 violentas manuū iniectiones in cleris
 cos ecclesiasticas ve psonas dudū fue-
 runt et hodie sunt auctoritate canonis
 qui sic incipit. Si qs suadente diabolo.
 in fauorē totius clericalis ordinis editi
 maioris exccōicationis sentētia inmoda-
 ti. a deo sunt in suis malicijs et puerfi-
 tatib^o. obstinata quadā elatione indura-
 ti. q sentētijs hmōi eo quia denūciant
 dānabiliter vilipendunt. absolutiōis q
 bñficiū petere dedignant. in graue aia-
 rum suarum dispēdiū grāde q scādaliū.
 ac nō mediocre periculū toti^o ordinis
 clericalis. Qua ppter vniuersis ecclesia-
 rum rectoribus 7 eoz vices gerentib^o
 nre ciuitatis 7 diocef sub exccōmunicā-
 tionis pena districtē picipēdo mādam^o.
 quatenus vniuersos 7 singulos sacrile-
 gos hmōi quozuz nomina scuerius ad-
 presens aut in posterum pceperitis no-
 minatim 7 in specie. alios vero in gene-
 re. cāpanis pulsatis. candelisq; accensis
 7 in terrā proiectis 7 pedibus conculca-
 tis. exccōicatos publice et solenniter de-
 nūcietis 7 ab vniuersis chñfidelibus
 ortius euitandos. Datū Anno dñi. M.
 ccc.lvij. xxv. die Februarij.

Ne aliquis celebret in altari portatili
 aut viatico sine licentia nra.

B. iij.

Wilhelmus. zel. Querela multo-
 rum rectorum ecclesiarum prochialisium
 nrm pulsant auditu ipsos in su-
 arum puentibus ecclesiarum notabile deploro-
 rates sustinere iacturam. ex eo qd plerisque
 dnis epalibus. militibus. armigeris. a/
 lhisq pluribus in multitudine innumer-
 sa. vt in altari viatico coram se missarum
 solennia possunt facere celebrari dicimus
 concessisse. Quis igitur privilegium in alter-
 rius iudicium non sit concedendum. aut si ex
 post facto in alterius dispendium fiat me-
 rito sit reuocandum. capropter concessiones
 quaslibet quibuscumq psonis factas de ce-
 lebrando aut de faciendo coram se in altari
 viatico celebrari. ultra duos menses a
 data pntiuz durare nolumus. sed ipas
 penitus reuocamus. Datum Anno dni
 M.ccc. lviij. vltima die mensis Septembris

Ne aliqui dni epales. vel iudices seu
 consules aliquid attentent in preiudicium
 sancte ecclesie.

Wilhelmus. zel. Presumptuosa
 et quorundam dnorum epalium. Iudicium
 scabinorum. consulum. iuratorum.
 Ciuitatum rectorum. aliorumq laicorum
 in nonnullis nre iurisdictionis terminis
 contra dei ecclesiarum suarum extendens pre-
 tem temeritas sic excreuit qd consuetu-
 dines ac obseruantias vetustas ac lauda-
 biles pia fidelium deuotione introductas
 non absq scrupulo heretice prauitatis. in-
 fringere moluntur inhibendo seu opem
 operam consilium vel fauorem ad hoc pre-
 stando. aut alias callidis occultisq machi-
 nationibus seu condictionibus xbis et sa-
 cratis efficiendo. ne rpe exequiarum ac in se-
 ptimo. xxx. et anniuersariis prochianorum
 defunctorum. ecclesiarum quorundam
 prochialium panes carnes vel casei. seu
 pisces vinum vel ceruisia seu candelae cum
 denarijs. seu alie res quelibet. put iuxta

morem et consuetudinem predictas eccle-
 siarum earundem. ab antiquis temporibus ob-
 tentum fuit a christifidelibus offerant. Cum
 qd promissa in diuine maiestatis offensam
 a qua laici prescripti suas merito sibi dar-
 tas recognoscere deberent preterea ac ec-
 clesiarum earundem grandem pnciey cedere
 viderent. Nos igitur hmoi ausibus nesci-
 rijs occurrere cupientes. districtim inhibe-
 mus ne quis in dictis prescriptis vel alijs
 quibuscumq dictas consuetudines infringat
 aut violet infringere aut violare p-
 curet. nec p se alijs quibuscumq machina-
 tionibus condictionibus xbis vel factis qual-
 tercumq efficiendo impediat quo minus
 dicte aut alie queuis oblationes ecclesijs
 aut ecclesiasticis psonis quibuscumq libere
 offerant. nec ad predicta facienda vane
 consilium auxilium vel fauorem publice vel
 occulte. Insuper mandam qd in contrariuz
 attentata reuocent et reuocari pcurant
 cum effectu. Alioquin in oes et singulos
 in premissis contrariuz facientes et in his
 scriptis. aut aliquo temporum inobedientes
 et rebelles. x. dierum monitione premissa
 excommunicationis sententiam quam etiam ipos p-
 ius code incidisse reputamus. sermimus in
 his scriptis a qua nisi rectori ecclesie cui
 ius oblatio vt predicta impedita fuerit
 vel diminuta de iniurijs dantis et expen-
 sis. nec non interesse prius integre fuerit
 satisfactum nullatenus absoluant. Volentes
 qd vniuersi et singuli ecclesiarum rector-
 res et eorum vices gerentes predicti dnis
 interest promissa suis prochianis singulis
 diebus dnicijs et festiuis publicare non
 omittant. Datum Anno dni. Millesimo tri-
 cesimo Quinquagesimo septimo. xxviij.
 die mensis Februarij.

Confirmatio indulgentiarum fabrice
 Colonie ecclesie et de ceteris remissio-
 et questionibus. alias de indulgentijs spe-
 cialibus benefactorum fabrice.

Wilhelmus. etc. Cum ex debito
 nostre pastoralis dignitatis pri-
 mitiuo officio matri nostre eccle-
 sie Coloniensi merito quidem tenemur quoniam
 potius deuotio uestra ex meritis ipsi im-
 pedendis apud nos valeat commendari
 ne uester labor atque affectus a nobis va-
 cuus transire videatur vobis prelati et
 sacerdotibus qui in negotio dicte matris
 ecclesie fideles inueniri fueritis et deuo-
 ti quicquid ex negligentia corporis seu obli-
 uione in horis canonicis aut in missis
 contra decem et ordinem vestrum omisit-
 istum modo contriti fueritis atque confessi to-
 tum de dei misericordia duximus indul-
 gendum. Et ut ad maioris mercedis cu-
 mulum omnes christifideles feruentius pro-
 uocemus. Statuimus ratificantes ut om-
 nes indulgentie vestre matri nostre ecclesie
 Coloniensi concessa in nostra prouincia om-
 nibus christifidelibus manum largitatis
 sancti ad opus et laudabile porrigenti-
 bus ad eterne salutis augmentum sint va-
 litate. Nos etiam ad faciendum et in domino
 exhortandum fidelium deuotionem hoc de-
 nique apponimus quod omnibus christifidelibus
 dicte ecclesie benefactoribus. xl. dies. etiam
 peccata oblita vota facta si ad ea redie-
 rint offensas premissam et matrem sine manu
 iniectione violenta. Juramenta que in
 imperio et sine discretionem sunt prolata
 mendacia ex leuitate. ioco pietate dicta.
 vaniloquia. superflua et inutilia. et bona
 quocumque modo illicite acquisita. si nesciant
 hi quibus reddenda sunt. et in subsidium
 dicte fabrice Coloniensi ecclesie conferunt. mi-
 sericorditer relaxamus. Insuper ut ad ma-
 ioris mercedis cumulum omnes christifideles
 efficacius et feruentius prouocemus. pre-
 cipimus in premissis obedientie et statui-
 mus ut singuli sacerdotes nostre diocesis
 singulis mensibus duas missas vnam pro vir-
 tute vero et subdiaconi. necnon et moni-
 ches. singulis annis duo psalteria plegant
 pro benefactoribus et ecclesie nostre. fructu

tem ipsis exponendam zelo deuotio ac-
 censi assumentibus. et pro tantarum orationum benefi-
 cicio eterne vite mereant esse consortes
 Item ut cognoscat discretio vestra quod nos
 predictam sanctam et laudabilem nostram ecclesiam
 Coloniensem summo prosequamur. precipimus
 et statuimus et mandamus sub pena suspē-
 sionis vniuersi officij vestri. ne aliqui negocia
 cuiuscumque sint conditionis nois aut aucl.
 aut pettores cuiuscumque sint conditionis
 in vestris ecclesijs admittatis. pro exhibi-
 tionem premissam. imo nullatenus ipsos promo-
 ueatis seu recipiatis. nisi de mandato. nostre
 et consensu ipsos seueritis transire nostris
 litteris transireant que de premissis plena et spe-
 cialiter faciatur mentionem. Nec oia et singu-
 la statuimus indulgemus et tenore pre-
 missarum mandamus. Datum diebus Inuocavit An-
 no domini. M. ccc. lviij.

Ne aliquis assumat in capellani vel vica-
 rii sine nostra licentia et quod rectores de elec-
 mosynis detent. fabrice teneant. satisfacere.

Wilhelmus. etc. Ad nostrum non sine
 displicentia puenit auditum quod non
 nulli rectores seu curati ecclesia-
 rum provincialium nostre civitatis et diocesis Co-
 loniensi predicta. a suis etiam ecclesijs studio facti-
 ruz seu pro alijs causis licitis et honestis
 de nostra licentia aut aliorum prelatorum suorum quibus
 huius de iure competere se absentant. et ut
 aiaz cura in huiusmodi exercent ecclesijs. et
 deseruiant laudabiliter in diuinis profici-
 Reitores seu curati ecclesiarum suarum
 regimine pro locorum ordinarios. vicarijs te-
 poralibus ad annum vel ad tempus aliud
 faciunt committi qui temporales vicarij onere
 huiusmodi ecclesiarum regiminis assumpto. bene-
 ficia et elemosynas quas ad consummandam
 structuram fabrice sancte nostre ecclesie
 Coloniensi. gloriosarum christifidelium ipsorum
 curatorum subditi pro salute et reme-
 dio animarum suarum. liberaliter contulerunt
 B. iij.

colligunt. ipsasq; elemosynas et beneficia collecta pcuratori fabrice p̄dicte statuti. epibus minime rep̄ntat. et nō nisiq; aliq; eoz aū redditā rōnez beneficiorz et elemosynaz p̄dic̄taz tollūt de medio. Alij x̄o ad loca remotiora se trāsserūt. et q̄nq; extra n̄faz diocesim vbi p̄ pcurator res fabrice p̄dicte sup elemosynis p̄curatoris p̄ eosdē vicarios et collectis cōmode nequeūt cōueniri. Ex quibus alijsq; verutijs et fraudib; p̄ ipsos r̄pales vicarios exquisitis nobilis structura dicte fabrice que vt cunctis liquet inuentibus imensis indiget sumptibus grāde sustinet dispendiū et iacturā. Nos igit̄ quia alme n̄re Colōn̄ ecclesie eiusq; structure spectabili dispendia dissilare non possumus. q̄n postq; nobis cognita fuerit aduersus ea oportunitis remedijs occurramus. vt op̄ tā laudabile tāq; p̄iū qd̄ potissime cordi n̄ro insidet. maxime n̄ro prosperet in tpe et felicius surgat in altuz. oēs et singulos rectores seu curatos ecclesiarū prochialisū et capellarū n̄re citatis et diocesis tā exēptos q̄ nō exemptos amonemus et sibi cautos eē volumus. vt in toto tpe sue absentie vicarios idoneos fideles et honestos ecclesiarū et capellarū suarū regimini preponi faciāt qui beneficia et elemosynas p̄dic̄tas fideliter colligāt et collectas pcuratori p̄dic̄to sine diminutione aliq; tradāt et assignent debitis t̄pibus et cōsuetis. q̄m̄ ad hoc ipsi rectores et curati de antiqua et approbata cōsuetudie n̄re Colōn̄ ecclesie statutis tenerent et obligati essent si suis in ecclesijs p̄sonaliter residerent. Sciētes q̄ dāna si qua fabrice memorata culpa seu dolo dictoz vicariorum in suis beneficijs et elemosynis ptulerit. ipsi rectores et curati eisdem fabrice ex integro de iure tenentur refundere. ipamq; in his indemnem penitus conseruare. Datum crastino Lincrum Anno vt sup̄.

Et littere impetrantium siue dispensationum non recipiatur. sine nostro examine sed de impetrantibus dicitur esse reuocatum.

Wilhelmus. x̄. Cum nōnulli clerici peregrini et alienigene n̄re Colōn̄. diocesis. originis ratione falso se fore pretendentes a sede apostolica litteras gratiosas quarum vigore de beneficijs ecclesiasticis sub certa forma m̄sdatur eis prouideri/ alij tam clericis q̄ laici. ab eadem sede litteras super diuersis defectibus irregularitatibus. et cum quibusdam vt impedimento legitimo sicut exprimit non obstante matrimonio contrahere valeant subrepticie et obrepticie. Alij vero a sede apostolica litteras falsas de iusticia vt ex pericia docuit sepius ad nos et ad certos prelatos nostre diocesis retroactis t̄pibus impetrarūt Unde cōtingit clericos et p̄sonas litteratas nostre diocesis in r̄de b̄nificijs ecclesiasticis nō posse debite in eadez prouideri. eosq; in capite cum eorum magno incōmodo supplantari. Alios quoq; in beneficijs vigore dispensationum p̄dic̄tarum subrepticie obtentorum periculose negligenter ceterosq; in matrimonio earundem dispensationuz vigore contracto. cum periculo animarum suarum remanere et nōnullos p̄ p̄dic̄tas litteras falsas cū onere sumptuum et expensarum indēbite pregruari. Nos huiusmodi morbo pestifero in dicta nostra diocesi pro tempore preterito plurimum v̄sitato. quantum in nobis est remedium cupientes ponere oportunituz. Vobis et cunctis libz vestrum sub pena late sententie in his scriptis districte precipimus. et mandamus. quatenus anteq; ad executionem litterarum huiusmodi apostolicarū

vobis presentā darū quarūcūq; de cetero pcedatis pntatores earūdez ad nos seu ad officialem nrm p̄ examinatōe earundē q̄nta sic eis adhibenda fides vt dictis occurrat periculis transmittatis ad vos cū s̄tis sub sigillo nro aut del of ficialis nri sigillatis in signū visionis et examinatōis hmōi facte absq; more dispēditō reuersuros. Et ne ignoratiā a/liquā in p̄missis causare valeatis. volumus vt quilibz v̄m coplā p̄ntis nostri mādati recipiat et apud se tenere nullatenus omittat. Datū Anno dñi. M.ccc. lviij. decima die Junij.

Ubiq; flagellatores exercent exercitium secte eoz. cessandū ē p̄ tridū abso lutionē excessū sibi retinuit dioecesan?

Wilhelmus. x. Ad eliminādā flagitiosaz hoīz quorūsdā qui se flagellatores appellabāt sectā tam apostolica q̄ nra ordinaria auctibus va rios nos p̄idem p̄cessus meminimus emisisse. quorū districtōe dictē secte se/ ctatores ab eius exercitio in nra ciuitate et dioecesi Colōn desistere sunt cōpulsī. Ad nrm tū nō absq; p̄urbatione graui puenit auditū q̄ nōnulli sup̄sticiosi hor munes et nefandi in hmōi deestabilē et dūnatū recidūates errores his diebus hmōi secte exercitū. infra nre iurisdī/ ctionis terminos restaurare p̄sumptōe diabolica p̄sumperūt. falso confingen/ tes se a nobis sup̄ hoc licentiā accepisse. Nos igit̄ ne hmōi secte nefarie recidūa peste resurgat exercitū vobis et cui libz v̄m sub excōicatiōis pena districtē p̄cipiendo mādamus. q̄tenus in v̄is ec clesijs publice moncat. hoīes p̄scriptos pestiferos quos et nos tenore p̄ntium monemus vt infra septē dies post ver strā monitionē deo et nobis de hmōi suis p̄ncipiosis excessibus cōdignaz p̄ci/

stent emendam. Alioq̄n ip̄os omnes et singulos qui hoc anno secte predictē ex exercitū restaurare p̄sumperūt. vel in po sterū exercere p̄sumūt. quos p̄pter hoc in his scriptis excōicamus excōicatos noiatim et in specie quoz noia sciueri/ tis. vel in posterū scire poteritis. Ali/ os vero in genere publice et solēniter cāpanis pulsatis. cādelis accensis. et in terrā pietatis et extindis intinetis et in locis q̄buscūq; ad que hmōi secte exer/ citū exequēdo p̄uenierint. q̄dū ibi fue/ rint et p̄sequens tridū cēsētis penitē/ a diuinis. hortamur insup̄ et requirim⁹ vnīuersos terrarūz dños p̄tates et iur/ dicarios seculares vt hmōi hoīes a ser/ ctē predictē exercitio arcere studeāt ma nus appositione militaris. In quo ne/ dum reipublice nō modicum consulēt q̄nimo obsequiū acceptum diuine p̄e/ stabunt maiestati. Absolutione omniūz p̄missorūz trāsgressorūz nobis tantūmo do reseruata. Datū Anno domini. M. ccc. lvij.

Processus et mandata contra cle ricos et religiosos existentes imi/ tatores secte predictē.

Wilhelmus. x. Nuper in sacra sy nodo in crastino dominice qua cantat Inuocauit in ecclesia sancti Cas sij dictē nostre dioec̄s celebrata. omnes et singulos clericos et religiosos cuius cūq; status. ordinis. conditionis. aut p̄minentie existerent qui de secta flagellatorū aut sp̄orum imitatores aut se/ ctatores extiterūt p̄ nras certū tenoris litteras monuimus palaz publice et solēniter. quatenus de suis excessibus p̄ secte huiusmodi nefarie exercitium et tempore exercitū ip̄ius in opprobrium totius fidei ch̄ustiane damnabiliter p̄sumptis. deo nobis et ecclesie infra vni/ us mensis spatium a die publicationis

dictarū lraruz nraruz cōputādū condi-
gnā prestent emendā. Alioqn ipos oēs
et singulos clericos et religiosos p̄dis-
ctos quos p̄pter hoc dierū dicti mensis
monitione canonica p̄missa in scriptis
excōicauim⁹ excōicatos palā et publice
in ecclesijs et in capitulis nrarum ciui-
tatis et diocesis mādam⁹ nūciari. Ele-
rū licz dictaz lrarum nrarum executio
z publicatio in sacra synōdo p̄dcā. adeo
publice et solemniter facta fuerit q̄ nul-
li clerici aut religiosi quos hoc tāgit ne-
gociū p̄missoz ignozāciā altquaten⁹ va-
leāt allegare. cōplures tū clerici et reli-
giōsi q̄ de seā ipā seu ipi⁹ seāe imitato-
res exciderūt sp̄ctis nr̄is mādat. z mo-
nitionib⁹ p̄dictis excōicatiois sn̄iaz in
dictis lr̄is nr̄is latā in eisdē incidē mi-
nime formidarūt in aīaruz suaz graue
periculū et scādālū plurimoz. vob igit̄
et cuilibz vīm sub pena suspensionis ab
officio dinorū districte p̄cipiēdo māda-
mus. q̄ten⁹ infra quidenā a tpe recepti-
onis haruz nraruz lraruz capitula vīa
cōgregetis ac clericis vīoz decanatuuz
has lras nr̄as fidelit̄ intinētis. ip̄s vir-
ce et aucte nr̄a mādates. q̄ten⁹ in eccle-
sijs suis et capitulis suis clericos et re-
ligiosos quoscūq̄ q̄ p̄missaz excōicatio-
nis sentēciā inciderūt vt p̄fer. quozuz
noīa sc̄ueritis aut ipi sc̄uerit. noīariz z
in specie alios vero in genere excōica-
tos palā et publice z alta et intelligibil-
li voce singulis diebus dñicis et festi-
uis corā populo nūcietis et vos ipos ex-
cōicatos nūcietis et ab oībus chr̄ifide-
libus artius euitādos. Elobisq̄ decanis
ac vniuersis ecclesiarū et capellanuz rei-
ctoribus nrarum citatis et diocesis sub
pena suspensionis p̄dicta districte p̄cipi-
endo mādam⁹ q̄ten⁹ noīa clericoz et
religiosoz quozuscūq̄ qui sn̄iaz excōica-
tionis p̄dicta inciderūt quoz noīa sc̄ue-
ritis infra quidenā a tpe publicationis
p̄ntiū ip̄is faciendā nobis rescribatis et
vos decani p̄dicti rescribere nullaten⁹

omittatis. Datū sub sigillo nro ad cau-
sas. Anno dñi. M. ccc. liij. crastino dñice
qua cātatur Jubilate.

Ne religiosi extra sua monasteria mo-
rā trahāt et contra receptatores eoz.

Wilhelmus. x. Clergit quidem
in totius religionis opprobriuz
graue quoq̄ et nimiaz decessa-
bile scādālū parit in populo acerbis
q̄ nefarijs adituz prebet. imo i p̄ntez
multorum audiuimus redundare q̄ q̄/
plures religiosi p̄ nr̄az ciuitatem et dio-
cesim Colon moram trahēdo aliq̄ etiā
ex ip̄s de suorum inconsulta et iuri cō-
traria licentia prelatorum suorum mo-
nasteriorum loca extra que tamen sicut
piscis extra aquam vita carent. passim
et publice quasi oues aberrātes discer-
rendo vagātur nullasq̄ suoz monaste-
riorū utilitates exequentes negocijs
in toto secularibus vltra alios se nimis
irreuerēter immiscere nō verentur qd̄
correctionis lima necessaria conspicim⁹
indigere. iposq̄ ad pastores animarū
suarum conuertere satagēt. Vniuersa
ei vrē p̄sentib⁹ itimam⁹ hos religiosos cu-
iuscūq̄ ordinis aut cōditiois existāt q̄
amodo cōtra sui ord̄is s̄b̄stāciā cōtra id
quod sonat x̄bū hoc monachus. sc̄licet
vnius custos periculose et in statu p̄e-
dicto in mortali q̄ peccato versari in
suarum graue periculum animarum.
Ea propter vniuersos et singulos
requirimus vobis q̄ sub pena excom-
municacionis districte p̄cipiēdo mā-
damus. quatenus ab huiusmodi reli-
giosū conuersatione familiaritate hosti-
pitiū seu domicilij locatione seu concessi-
sione aut sub alterius cuiuslibet color-
atis quos prochialit̄ ecclesiarū redōs

et eorum vices gerentes eosdem religiosos et subditos viros vtriusque sexus presentis nostri mandati contemptores hospitia aut domicilia hominum religiosorum quocumque colore exhibentes aut conuersationes habentes quoscumque cum eisdem quorum nomina sciueritis nominari et in specie alios vero in genere vice et auctoritate nostra monentis quos etiam et nos monemus per prelatos vel predictos religiosos infra quindecim dies spatium ad monasteria sua redeant in ipsis vel status monasticus exigat hominum vagantibus et discursantibus postpositis ut decet continuo presentium dicti nostri subditi predicto nostro mandato pareant cum effectu. Alioquin ipsos quos nos dictorum xv. dierum monitione canonica premissa in his scriptis excoicamus. excoicemus et ab vniuersis christi fidelibus arui entrados cum plena et fideliter hominum mandati executione palam et publice nunciemus nisi dicti religiosi casum rationabilem que ex monasteriorum suorum septa possint sic degere ipsi vel aliqui eorum de infra dictos dies preendant et ipsi subditi nostri que hominum nostro mandato minime parere teneantur coram dilecto nobis officiali curie nostre Colonie. cui in premissis et ea que quo modo agentibus committimus vices nostras. diem vere monitionis vestre ac nomina monitorum executionis presentium nobis liquide rescribatis vos que presentium mandati fueritis executi. Datum Colonie sub sigillo nostro. Anno domini. M. ccc. lvij. vltima die mensis septembris.

Ne questores cum crucibus vel calicibus admittant in prochijs sine licentia nostra data aut per capitulum.

Wilhelmus. etc. Deminimus nos laududum et vicibus multiplicibus sub certarum penarum adiectio de creuisse christianitatum decanis ac rectoribus inuestitis et sacerdotibus vniuersis ecclesiarum et capellarum in nostra diocesi con-

stitutis ne questores aut peritores cuiuscumque forent nominis auctoris sine condictionis in suis ecclesijs admitterent promouerent seu reciperent nisi ipsos transire scirent cum nostris et capituli nostri Colonie litteris certis et expressis. Sane ex parte vestra nobis oblata petitio continebat quod cum nonnulli hactenus fuerint et sint persone per phane et profuge que diabolice persuasionis instinctu sub falso titulo nuntiorum fabrice ecclesie Colonie et cum litteris confictis in aliquibus ecclesijs dioecesis transiendo beneficia et elemosinas ad commutanda structura fabrice memorate petant colligant et recipiant in preiudicium et iacturam eiusdem fabrice cui subripunt ea que sibi a christi fidelibus largiuntur que eidem fabrice et vobis super his de oportuno remedio prouideri dignemur. Nos igitur non solum iudicia et iacturas que gloriosa fabrica et structura ecclesie Colonie memorate per predictos excessus impeditur vitare sed etiam excessum hominum excessus corrigere cupientes quod cum efficacia perficere nequimus cum ipse existat profuge nisi personaliter capiantur. Idcirco auctoritate presentium committimus et districte vniuersis et singulis officialibus vbiilibus constitutis mandamus et requirimus officiatos aliorum dominorum quatenus delinquentes cum per vos vel per nuntios vestros requisiti fuerint auctoritate nostra capiant. Etiam si clerici fuerint detineant et nobis ipsos representent pro meritis et modo culpe pena recepturos. Preterea exposuistis nobis quod sint nonnulli persone vtriusque sexus que noue medicamentis sine extortiois pecunie a christi fidelibus speciem adiuententes nulla auctoritate suffulce cum crucibus et imaginibus siue calicibus quas portant. non sine verecundia et scandalo publice petunt et recipiunt in preiudicium non modicum fabrice memorate quocirca precipi mus et inhibemus sub pena excoicationis decanis plebanis rectoribus et

vicarijs ecclesiarū et capellanū vniuersi
nre diocef. ne de cetero tales in suis ec
clesijs admittāt nisi nris et capituli nri
lris sint muniti. imo hmoi psonas oēs et
singulas q̄s sex diez spatio pro termino
pemptorio et monitione canonica p̄mis
sa nisi desisterint a p̄missis excōicamus
in his scriptis in ecclesijs v̄is publice
nūctatis excōicatos. et forsan nōnulli
sp̄iales penā formidant nime t̄p̄alis me
tu penā p̄dictis penis arceant vobis
officiali nris sub obtentu gr̄e nre et ni
hilomin⁹ vobis et alijs official. p̄diti
ctis in p̄tute sancte obediētie et sub pe
na excōicationis districte p̄cipiēdo mā
dam⁹. q̄ten⁹ vbiq̄q; et quotienscūq; a
p̄ntiū exhibitorie fueritis requisiti p̄di
ctis p̄sonis sic vt p̄dicat cū crucib⁹ ima
gib⁹ calicibus alijs mōstratijs mēdicā
tib⁹. eadē cruce imagies calices seu
alias monstrantias autē nra auferatis
sp̄osq; p̄ntiū exhibitori tradatis et assi
gnentur p̄curatori fabrice p̄dicte fidelit̄
mādātes vt sic p̄fate p̄sone metu pe
ne ab hmoi forfactis et excessibus des
istat vltorius abstinere. Datum Anno
dñi. M. ccc. x̄.

Contra detentores et subtractores lei
gatorū fabrice. x̄.

Wilhelmus. x̄. Multitarijs excōi
canti clamoribus nos opz occur
rere p̄iudicijs et iacturis q̄bus
sancta nra Colōn. ecclesia in gloriola ex
empli sui fabrica et structura opprimitur
et multipliciter impedit. p̄sertim p̄ pleba
nos et rētores ecclesiarū citatis et dio
cesis nre Colōn. q̄ elemosynas et legata
fabricē ip̄i ecclesie t̄p̄ debito nime res
portāt et rep̄ntāt. vñ oēs et fabrice ec
clesie nre p̄dicte aut aliorū negociorū
ad ipaz fabricā spectantiū elemosynarū
seu legationū vltra diez reportationis
eandē indite seu indicende detentor
es seu subtractores autē a deo nobis

concessa propter contemptū clauium et
sacrilegiū cōmissum decē diez monitio
ne canonica p̄missa excōicationis vincu
lis in his scriptis in odam⁹ et p̄missa nō
ad futura. sed iā pendentia subtracta et
detenta. et in reportatione dilata ip̄i fa
buce extendi vololum⁹ et ligari deten
tores et subtractores hmoi p̄fata pena
post publicationē mādari hmoi nisi in
fra t̄p̄s p̄fate monitionis satisfacciant de
pceptis et subtractis. Expositū ē etiam
nobis q̄ nōnullē p̄sone vtriusq; sexus
q̄ noue mēdicatis siue extortionis pec
cunie a ch̄ifidelib⁹ colorē adiuuentent
tes nulla auctoritate suffulte. cū cruci
bus et imaginib⁹ calicib⁹ ac alijs moni
stratijs q̄s portāt publice elemosynas
petūt et recipiūt in p̄iudiciū fabrice p̄
dicte. Quocirca p̄figim⁹ vniuersi ch̄ia
nitatū decanis plebanis et rētorib⁹ et
vicarijs ecclesiarū et capellanū nre diocef
sis ne de cetero tales. aut alios questor
es aut quest⁹ quoscūq; publicos in sui
tis ecclesijs et capellis admittāt. nisi nris
aut officialis nri et p̄curatoris fabrice p̄
dicte lris sint muniti. imo eos quos mo
nitione. x. diez p̄missa in his scriptis ex
cōicam⁹ excōicatos noiari denūctatis
nisi infra hmoi monitionis terminū a p̄
missis desistat et nobis de p̄missis satis
facciāt cōpetent. Inhibem⁹ insup vni
uersis et singulis ch̄ianitatū decanis ec
clesiarū rētoribus plebanis vicarijs ca
pellanū rētoribus nre diocef. ne cōser
riāt vt aliq̄ stipites siue trunci p̄ elemo
synis colligendis in eoz ecclesijs capel
lis et p̄ochijs ponantur seu locent. p̄
hoc etiā inhibitiū ē in statutis dñi Hen
rici archiepi Colōn nri p̄decessoris sub
penis expressis in eisdem. Datum Anno
domini. M. ccc. x̄.

De pena eorum qui statuta prius pu
blicata nō sūt executi. De declatiōe col
poris dominici et sortilegis.

Iulhelmus. x. Animarum periculis
 occurrere desiderabiliter affe-
 ctates. tractatis epibus diuersa
 mandata emisim? salubria. q̄ et in diuersis
 synodalibus congregacionibus solenniter feci-
 mus publicari sed q̄ p̄t desiderataz aut
 nullaten? facta executione aliquoz ma-
 datoz p̄dcoz. p̄ eos q̄b? executio p̄dicta
 tunc inuicta fuit facienda modicis exinde
 fructu ad hec sensim? puenisse. Ea p̄t
 aliq̄ ex mandatis ip̄s renouanda censui-
 mus v̄s q̄ auribus reperitis vicibus con-
 culcanda. illis quoz h̄mōi executio manda-
 toz facienda tunc inuicta fuerat. sub p̄ea
 suspensiois ab officio d̄noz quā in ip̄os
 et eoz quilibz si nō fecerint q̄b? mandatu
 trā d̄nū canonica monitione p̄missa
 ferim? in his scriptis districte p̄cipiēdo
 mādātes. q̄ten? ip̄i et eoz quilibz mādato-
 rū decōz fm̄ cōtinētiā eozūde executi-
 onē fidelē et efficacē facē studeāt. ac si
 gillatim curie n̄re q̄n̄ et q̄lit executio-
 nē ip̄az fecerint p̄ l̄ras suis sigillis sigil-
 latis rescribāt infra menses. Taliter in
 his se gerētes ne subd̄toz suoz excessus
 dissimulādo suos facere videant nos q̄
 p̄ ip̄os p̄inde acrius p̄cedē cōpellamur
 Mandata h̄o p̄dca sic incipiūt. p̄m̄. s. sic.
 Usurariū voraginē. sc̄dm̄ incipit sic In
 synodo sc̄a. tertiu? incipit sic. Vergit q̄/
 dē. q̄rtū incipit sic. Perniciosus quidez
 vt intelleximus. quicū incipit sic. Multi-
 plicata fidesignoz. Igit̄ insup ne p̄pter
 iniuriā sacerdotū d̄na indignatio gra-
 uius ardescat sub pena excoicacionis di-
 stricte p̄cipiēdo mādāto vniuersis sa-
 cerdotibus. q̄ten? cū ip̄i d̄nici corpis sa-
 cramentū ad infirmos deferūt in decentē
 habitu sup se posito. mūdo velamine fe-
 rāt et referāt manifeste et honorifice an-
 pedus cū oī reuerētia et timore ad hoc
 q̄ excedas d̄nationū incātionū et
 sortilegioz supstitiōes in n̄ra ciuitate et
 diocesi Coloni inualuisse p̄cepim? ne ip̄o-
 ruz assiduitate noxia ch̄n̄ fideles in ido-
 latriā p̄rahātur vniuersos vtriusq̄ se-

xus hoīes h̄mōi maleficis se de cetero
 multiplicātes. aut ip̄a fieri p̄curātes ex-
 coicamus in his scriptis. ac p̄ vos eccle-
 siāz rectores v̄ias vices gerēt es singu-
 lis diebus d̄nicis et festiuis excoicatos
 mādāmus publice nūciari. Datū vt. s.

De commutatione votoꝝ et vagio
 restitutionibus.

Iulhelmus. x. Etsi oibus et sin-
 gulis indigentibus p̄sonis et ec-
 clesijs charitatiue teneamini f̄z
 v̄iaz possibilitate opa misericordie ip-
 tiri Ecclesie t̄n̄ Coloni sponse n̄re q̄ v̄ia
 h̄orabilior parrochialis est ecclesia et ad
 quā oīa charitatis opa que necdū in ci-
 uitate et diocesi. verū etiā in ip̄a p̄uini-
 tia exercent itaq̄ ad suaz maiorē eccle-
 siāz dirigant. et sui sp̄cālis amoris nexu
 et vnione sp̄uali estis obligati in suis te-
 nemini necessitatibus sp̄salibus subueni-
 re. p̄ cuius etiā exaltatione nos marita-
 lis copula q̄ sibi sp̄ualiter alligamur fer-
 uentius intendere v̄iget et compellit.
 Nos itaq̄ p̄decessorum n̄rorum vesti-
 gijs inherentes ea beneficia quibus vos
 et singulos v̄im. oēs q̄ ch̄risti fideles ad
 subuentendū ip̄ius ecclesie fabricę. que
 q̄ honorabiliter sit concepta et in parte
 ad effectū dei gratia deducta. non est hic
 in patria qui ignoret Inuitare possum?
 q̄ntū licet p̄missione d̄na. ordinauim? et
 intendimus ordinare. vt p̄ hoc ip̄a fabri-
 ca ad finē deueniat destinatum. et vos
 v̄iarū largitione elemosynaz ab hoc cō-
 sequamini premia sempiterna. h̄inc ē q̄
 vos oēs et singulos req̄rim? monemus
 et hortamur vobis in x̄tute sc̄e obediē-
 tie mādātes. q̄ten? q̄ ex vobis aliq̄ vota
 fecerūt et fecerint. et ea ex aliq̄ eā p̄ficē
 nō poterūt. ita q̄ ea desiderēt. ex cā legi-
 tima cōmutari. sup hoc nullaten? quēq̄
 nisi penitētiarie n̄re curā gerēt et infra
 ecclesiā. n̄raz residēt. aut suū plebanuz
 si sacerdos et residens fuerit. dū t̄n̄ ip̄m

sufficientis discretiōis et scientie existi-
met requiratur. et si ipsi penitentiariē nre
curā gerentis et in ecclesia nra residen-
tis. aut sui plebani ut dictū est cōsiliū
horū votoꝝ suscipiāt humiliter cōmutatio-
nez. imo nō qđ sibi ratione hmoi cōmu-
tationis iniunctū fuerit pficiāt reuerentē
et intimam vobis pntibus qđ alijs nre
penitentiariē curā gerentibus qđuscūq;
qđ vota hmoi cōmutādi totalē adimim^o
pntibus pntē. nō obstantib^o quibuscūq;
lris sub quacūq; forma ipsi sup hoc cō-
cessis. quas quo ad hūc articulū pntib^o
renocam^o. verū ipsi penitentiariē nre
curā gerenti. et in ecclesia nra residenti
necnō vniuersis plebanis nre ciuitatis
et diocesis ac eoz vicarijs in pntē san-
ctē obediēte et in remissione suozum
peccaminū insigimus. qđ ten^o ipsi suis
prochianis plene et plane exponāt. ita
qđ in hoc nō sint ignorātes. qđ scz si ad
eos veniēt p suoz votoꝝ cōmutatiōi-
bus et cōmode talia vota elemosinas
pecuniarias distribuēdas valeant et ad
ea ratio exigat pmutari. ut hmoi elemo-
synas pecuniarias ad fabricē pntē sub-
sidij largiātur ipsi oīno auctoritate nra
iniungāt. imo in hoc casu cōmutationez
votoꝝ alio mō fieri nolum^o et fieri phi-
bemus. Ceterū qđ nōnulli religiosi et se-
culares. capl. collegia. seu cōuentus. aut
singulares psonē. asserūt se habere a se-
de aplice seu penitentiario vel a nobis
seu nris pdecessorib^o vel a quocūq; alio
pntē hmoi vota cōmutādi. et illicite
acquisita seu extorta quoz dñi ab his qđ
ea illicite acquisierūt et extorsērūt pro-
sus ignorātur. qđ quidē illicite acquisita
et extorta in subsidij pntē nre fabricē
sicut ex officio nro possum^o deputauim^o
assignāda sibi reservāda et ad vsus alios
qđ ad vsus pntē nre fabricē deputādi sub
quocūq; velamēto. nisi forsan ex eis al-
liquit qđ nō credimus hmoi habeāt pntē
rem. alij plures eādē pntē nō hntes
Sibi tñ eā fallacit^o vsurpantes sō falsis

transseunt narrationibus et deceptioni-
bus. ita qđ plures ex cōmuni populo il-
literato. ignorante ducti simplicitate.
imo verius cecitate ad horum simplicez
relationē. quāq; lras lue potestatis non
videāt. qđ si viderēt nequāq; intelli-
rent ipsi talia falsa asserentib^o fidē ad-
hiberent et cōmutationē suoz votoꝝum
si eoz cōsiliū et asseritioez recipiūt
eisz in iuste acqđita et extorta seu ad eoz
cōsiliū distribuūt se ab eis sic posse ab-
solui nō tā puidēq; fatue reputātes dñi
absolui se estimāt fortiorib^o vinculis se
illaqueantes et ampliori grauāte sarci-
na peccatoꝝ. Hos igit hmoi aiay peni-
tentiariē occurrere cupientes predictis cal-
pellantis et eoz vicarijs mādam^o in xtu-
te sanctē obediēte et sub ex cōdicatio-
nis pntē. qđ ten^o vniuersis et singulis suis
prochianis inhibeat auctē nra. qđ enā
pntib^o inhibem^o ne de cetero cuiq; re-
ligioso seu seculari. capitulo collegio cō-
uentui seu singulari psonē cuiuscūq; vi-
ginitatis pminentie status aut cōditio-
nis. de tali fide adhibeāt pntē nisi pntē
corā dilectis in chro capitulo nro Colo-
niensi. quibus in hac pte cōmitem^o vi-
ces nras. lras suas qđ sub tali pntē se
habere dicūt seu contendūt ostendāt in
pntē sui forma. et huiusmodi ostensione
lrasū ab ipō nro caplo lras testimoniar-
les reportēt. qđ scz he lre sint vere et nō
adulterine et habentes eas pntē hmoi
merito vti valeāt atq; possint. Si qđ ve-
ro ex vobis contrariū fecerint ad eūdo-
scz aliquē ex ipis et eoz cōsiliū seu mā-
darū tanq; pntē habentū vota cōmu-
tandi et acquisita et extorta illicite reci-
piēdi aut de eis quicūq; disponendi. nisi
sicut dictū eos habere testimoniales ca-
pituli nostri lras plene cōstet quos pntē
hoc sex dierum monitione premissa oēs
et singulos in his scriptis ex cōdicamus
excommunicatos nominatim quozum
nomina scineritis. reliquos nō in genē

publice nunciari et ipsos ad ecclesiastica sacramenta vllatenus nō admitti. donec a nobis seu ipso caplo vice nra meruerint absolutiois beneficium obtinere. Volumus etiā et in virtute sancte obedientie necnō sub pena excommunicatiois vniuersis plebanis et eorū vices gerentibus mādātes. quatenus in his litteris nris cōtenta qualibz die dñica añ quoclibz festū pncipale pcedēte et alijs diebus festiuis quibus magis tā pro infortatione subiectoz suoz q̄ pro vtilitate ipsius fabrice viderint expedire in missis solēnijs et in pdicationibus siue post immediate. plene et plane ac districte pponāt et exponāt. Ita q̄ in hoc sufficienter informentur. ac etiā in cōfessionibus eadē confitentibus exponant ne ex ipozum ignorātia p ea que eis p salute animarum suarum nō expeditūt sed ducant. Ita in pmissis vos vigilantes et sollicitos exhibentes q̄ ex hoc retributionē cōsequamini eternam. nraque euadatis indignationē. imo et vos sup eo habeamus merito cōmendatos. Datum Anno domini. Millesimo trecentesimo. quinquagesimo. quarto. Crastina dominice Inuocauit.

De eodem cum inhibitione cōtra religiosos.

Wilhelmus. etc. Precipim⁹ q̄ vota seu quecuqz peregrinationes si debeāt pmutari. vel redimī q̄ hec sūt de cōsilio sacerdotū prochiāliū ecclesiarū. ex causis iustis et redemptiois eorūde siue in pecunia. siue in reb⁹ alijs fiant. et illicite acquisita nisi sciant quibus ex debito sint reddēda ad vsus fabrice ecclesie nostre Coloniē deputam⁹ et concedimus p pñces. Confessiones vero et cōmissiones sup his recipiendis a pdecessoribus nostris factas. quibuscuqz religiosis et alijs pñtibus reuocamus

Inhibentes vobis et cullibz vestri in virtute sancte obedientie et sub excoicationis pena ne quis alius cuiuscūqz cōditionis status dignitatis aut ordinis existat. hmoi votoz redemptiones et cōmutationes facere aut in aliū vsū cōuertere psumat vel conuerti pceptat q̄ fabrice nre pdicte. qui at hmoi redemptioes ac illicita ad vsū alium cōuertit vel conuertāt. conuerti preceperit seu preceperint. illum vel illos que vel quos sex dierum monitōe pmissa excoicamus in his scriptis. Precipim⁹ etiā sub eadē pena p singulos et vniuersos plebanos et rectores ecclesiarū nre ciuitatis et diocef Coloniē nominatum quorum nomina sciri poterunt. et alios in genere excommunicatum et excommunicatos singulis mensibus quādo requisiti fuerint publice nunciari. Si vero religiosi vel alij quicūqz se dicāt habere auctoritatem a sede apostolica recipiendi illicita faciendi cōmutationes et redemptiones votoz hmoi. volum⁹ q̄ ipsi auctoritatē et pūilegia si qua sup hoc sint i pñs cōcessa decano et capitulo nostro Coloniē infra quidenā post publicationē pñtūz scriptoz exhibeāt et ostendāt. Precipimus vniuersis et singulis plebanis pdictis sub pena predicta. vt prochiātis suis intiment et publicene quattuor diebus dominicis p circulum anni cuiuslibz vel pluries put eoz discretioni videbitur expedire. Datum Anno dñi. M. ccc. liij. in crastino Palmaz.

Ne religiosi quicūqz questū publicū faciāt vel male questū incerta alias q̄ ad fabricā ecclesie Coloniē ordinent.

Wilhelmus. etc. si de statu cunctaz ecclesiarū nre ciuitatis et diocef prospere dirigendo. cura pastoralis officij nos sollicitet et fatiget p exaltationē nri et promotionē maioris ecclesie Coloniē nre spōse cui spūali pūgio

copulamur. affectionis sollicitamur in/ stantia portionis. Rationi quoque congru- fore reputamus quod ad hoc nostra iure diri- gatur intentio et diligentem operam ac ope- ram diligentiam adhibeamus per quod ipsa ecc- lesia eiusque solennis fabrica seu structu- ra non solum ab iminentibus preseruetur peri- culis. sed coopante altissimo continuo recipiat incrementum. dudum siquidem a no- stris bone memorie predecessoribus Cos- tioni ecclesie archiepiscopi. et a nobis videlicet fa- brice per multa privilegia libertates et in- dulgentias varias ex affectione pater- na est percipsum et indultum quod penitentia- rii nostri pro tempore existentes. cuiuscumque or- dinis aut conditionis existerent dictarum fabricam verbaliter et realiter promoverent vagas et incertas restitutiones. male ab- lata subtrahenda. vel inuenta bona et alias illicite acquisita. obventiones et que pro- venirent ex commutationibus votorum tradi facerent ad usum predictae fabricae. nec deberent per quemlibet alibi assignari. non nulli tamen religiosi qui circa huiusmodi officium penitentiariae versant. sicut veridica re- latione deducimus. provisiones huiusmodi sub quadam incurialitatis imagine infringente molestantur et malorum operum instigato- re favore qui huiusmodi bona et obventiones suis monasteriis applicari procurant. ple- rumque religiosi non sine multa temeritatis audacia questum publicum faciunt. mo- nasteriis suis et alibi indulgentias po- pulo motu proprio et de facto concedendo sine exhibitione aliquarum litterarum a sede apostolica nostris predecessoribus aut a nobis obtentorum vel simpliciter decipiunt et pecunias subtili et fallaci pot- ingento extorqueant ab eisdem. Ad nul- li etiam fratres de ordine mendicantium quibus sine iuris dispositione a nobis petita licentia et concessa. audiendi con- fessiones eis confiteri volentibus falsam suam in messem alienam mittentes super votis dispellant. et suis terminis non contenti. a talibus episcopalis nobis

et nostris penitentiariis reservatis absol- vunt. Et si tamen ipsi frater ubertorem auctori- tatem non habeant in absolviendo quod pro- chialium ecclesiarum rectores. et quod princi- palium est exemplo. multi de ipsis fratribus sine aliquo licentia a nobis petita vel ob- tenta. de confessionibus populi se intromittant in preiudicium rectorum predictorum penas varias et sententias contra tal- les et premissorum quorumlibet transgresso- res a iure prolatas damnabiliter in- currendo. Nos abusus huiusmodi per quos censura vilescit ecclesiastica. clarum ecclesie auctoritas deducit in con- temptum et fabricae predictae structurae damna dispendia notorie patitur et ar- cturas omnimode aboleri. volentes pro- fertim cum huiusmodi procedat in gra- nem dei offensam nostre pontificali au- gnitatis preiudicium plurimorum sancti- dalium et deceptionem multiplicem au- marum. Inhibemus et interdicens vi- niversis et singulis confessoribus et que- storibus cuiuscumque ordinis aut religio- nis status aut conditionis existant. ac alijs ipsisque districte precipiendo mandamus. quod nunc ex nunc in antea de talibus abusio- nibus et corruptelis pro suis abstineant amplius huiusmodi pecunias res et bona que dicuntur. vage restitutiones non exigant extorqueant vel acquirant et recipiant et christifidelium vota commutare de cetero non presumant. Nec confessores religiosi predicti. exceptis nostris penitentiariis. preter ab- solvendi et dispensandi in casibus episcopalis a nobis habentibus absolutionem alicui et dispensationem a modo non impendant non ostensis per eos primo nostris litteris desuper nostro sigillo sigillatis. et in vestris ecc- lesiis super hoc publicat. Alioquin ipsos questores eorum quolibet non exemptos et non privilegiatos quos nos. sex. vice moniti- one canonica premissa quorum ipsis et com- munitatibus duos primo. et secundo et reliquos tertio et peremptori. termino assignamus in his scriptis excoicationis suas pro-

malgamus. Insuper religiosos viros priores, guardianos, platos et superiores fratrum quorumlibet ordinum medicamentorum requirimus sub penis infrascriptis quatenus omnes et singulos suos subditos moueant efficaciter et inducant, ac sub interminatione maledictionis eterne eisdem inhibeat, ne in sermonibus suis ecclesiarum platis detrahant aut retrahant laicos ab ecclesiarum suarum frequentia vel accessu seu indulgentias pronuntiant in discretas et confectibus testamentorum interest, aut in suis confessionibus et restitutionibus dictorum male ablatorum ecclesiarum et videlicet fabricarum debitis non retrahant testatores aut ipsos etiam preterites, nec legata vel debita aut male acquisita ablata incerta, sibi aut alijs sui ordinis fratribus vel conventibus in dicitate fabricarum aut aliorum preiudicium fieri seu erogari procurant eos qui premissa vel aliquid de premissis attentare presumpserint, penis illis que secundum eorum regulam vel statuta pro gravibus culpis eis commiserunt imponi subiaceant et a iure subiecti denuncientur super quibus absque manifesta neccitate cum eis non audeant dispensare. Et si priores guardiani et plati ordinum predictorum de his que occasione premissorum excessuum ad eos quoquo modo prouenerint dicitate fabricarum ecclesiarum aut personis ecclesiasticis damnificationis seu lesis satisfactionem plenariam non exhibuerint infra mensem postquam per vos super his fuerit requisiti suspensum suam iactudum per tales a iure promulgatas usque ad satisfactionem debitam coram deo declaramus et denunciamus incurrisse, et vos etiam ipsos sic suspensos in vniuersis ecclesijs publice nunciatis et nihilominus vniuersis et singulis vniuersis prochanis vniuersisque sexus hominum diebus dominicis et festiuis latius exponatis et ipsis vice et auctoritate nostra publice inhibendo interdicitis quibus nos presentibus interdiciamus, ne ipsi de cetero vel eorum aliqui dicitate confessionibus religiosi vel questoribus alijs hominum pecuniarum rerum et bonorum subtractorum inuen-

torum aut alias illicite acquisitionis sumas que vage dicunt restitutiones in confessionibus vel extra subtiliter extorquentibus aliquo modo dent tradant vel assignent in preiudicium fabricarum supradictarum, nec votorum commutationes ab ipsis recipiant vel pro votorum commutatione ipsis aliquid dent tradant vel assignent, vel alijs ad tradendum dandum vel assignandum eis aliquid pro hominum vagis restitutionibus aut votorum commutatione prestatum consilium auxilium vel fauorem et ne ad eorum questum publicum aliquis ipsis elemosinas offerat vel assignent, nec a religiosi confessionibus terminarijs, et alijs predictis nisi a penitentiarijs preteritis a nobis in epistolis casibus absolucendi et dispensandi duntaxat habentibus absolutio nem et dispensationem recipiant nisi prius ostensa vobis et vniuersis cuiuslibet desuper literis nostro sigillo sigillatis a nobis obtentis et per vniuersas ecclesias et capellas publicas. Alioquin omnes et singulos vniuersique sexus viros et cuiuslibet vniuersis prochanos inhibitioni et interdico nostro hominum non parentes, sed contrarium facientes, quos et nos canonica monitione premissa, id est dicitate quorum ipsis et cuiuslibet eorum tres pro primo tres pro secundo et reliquos tres pro tertio et peremptorio termino assignamus in his scriptis in nomine domini excoicamus, et quorum inobedientiam nota scueritis excoicatos notatim publice nunciatis Datum anno domini M. ccc. lvi. in crastino die iuce Inuocauit.

Contra exercetes contractus hantgelt.

In synodali congregatione sancta vniuersa clericis. Incipiendo mandamus vt publice et in confessionibus denunciaretur per quos dicunt hantgelt, fore usurarios et non posse exerceri sine piculo salutis eterne et illos qui non formidant manifeste exercere, et tales per quos manifeste exercetes usurarios fore, nec admittant tales ad altaris communionem, nec recipiant sepulturam christianam, nec eorum oblatioes recipiant, et si quis accipit aut christiane sepulture tras

dit et que accepit reddere cōpellatur donec ad nrm arbitriū satisfecerit ab officij sui executione maneat suspēsus. Itē precipim⁹ decretalē Gregorianā que incipit. quāq̄ usurarijs. quā Sifrid⁹ in se lat in ē statuta sua sub rubrica de usurarijs manifestis cōtra exercētes p̄tus predictos. publice et diligent̄ observari et servādā intinuari. Datū. ꝛ.

Incipiūt capitula

statutorū dñi frederici archiepi Coloni.

De vestib⁹ clericorū bñficiatorū.

De cōsura et corona clericorum bñficiatorū Et ne barbas deferat

Ne religiosi dimittāt habitū.

De cōfessionib⁹ eorū. ne vagēt extra sua monasteria.

Contra montales portātes secularia vestimenta.
De presbyteris concubinarijs et fornicarijs iporum.

Et capto aliquo clerico statim cesset a vinis.

Contra usurarios et exercētes cōtra dñi qui dicatur hantegelt.

Ne aliquis sacerdos inebrietur vel calceos rostratos deferat.

De matrimonium contrahere volentes debito modo proclamentur.

De cautionibus recipiendis in mortis articulo ab absoluendis.

De moniti ab officiali Coloni nisi infra t̄mū monitiōis satisfecerit sint excoicati.

Contra inieutores manū in clericis aut ecclesiarum psonis in quib⁹ beneficiati sunt inferentes.

Ut seruitores ecclesiasticorū possint de ferre vestes clericis p̄hibitas.

De quib⁹ tenet sc̄l in āno p̄fici et sacm̄ eucharistie accipe a p̄rio sacerdote.

Ne clēici uxorati et bigami in spūalib⁹ iudicent.

De fructibus bñficiorum ex cā p̄mutatiōis ā alias vacātium

Contra illos qui in cōsistorio dñi archi-

epi forefecerint contra officiales aduocatos vel procuratores.

De oēs habeāt copiam statutorū Coloni. De curati infra menses resideāt in beneficijs suis curatis.

Ut oēs p̄lati curati vel pastores resideant p̄sonaliter in suis beneficijs curatis

Et fruct⁹ bñficiorū vacātū spectant ad fabricā ecclesiarū ex cōsuetudine aut pecunia p̄ statutis soluta in cōuocōis n̄ diuidat.

Et ne census annui aut v̄sustuales reddūt v̄dāt sine auctōre epi.

De impedimentib⁹ iurisdictionē ecclesiasticā. De violatoribus emunitatū. et de excoicatis p̄ānū et āph⁹ nō iunulādis.

Contra usurarios lubardos et hantegelt capientes.

Usurario cuiusdē dñi Frederici habens multa capita.

De interestentia diuicorū clericorū bñficiatorū de honore canonicis et tractatibus capitularibus.

Ut epi exequi lras ap̄licas in forma pauperū ad ipm̄ directas.

Redere dei gra sc̄l Coloni ecclesie archieps fieri ip̄em p̄tra hā archicācellari⁹. v̄nicū et in

gullis tā secularib⁹ q̄ reglarib⁹ ecclesiarū et mōsteriorū abbatib⁹ p̄p̄rijs p̄lati p̄oib⁹ decanis collegiib⁹ cōnētib⁹ plebanis corūq̄ vices gerētib⁹ ceterisq̄ bñficiarijs clericis et religiosis cuiuscūq̄ stat⁹ cōditōis aut ordi⁹ existāt n̄ r̄ cōnto et diocef Coloni. nobis lubent̄. salutē in dño se p̄ternā.

Et si de cūctorū p̄ssim et generalit̄ nob̄ subditōrū sub q̄m v̄nicū versali cura et custodia sum⁹ p̄stituti de lib̄tis negligētis et excessib⁹ v̄oleamus ab intimo. de p̄latōrū tñ seculariū et regulariū clericorū et p̄sonarū ecclesiasticarū v̄triusq̄ seruis defectib⁹ tāto r̄p̄m̄ v̄olem⁹ acerbius et p̄fundi⁹ p̄turbamur q̄nto sentim⁹ graviora eisde aīay p̄cula p̄uenire et sp̄alit̄ p̄sois mōsticis i q̄b⁹ sacre religiōis abicēda devotio multas actib⁹ illicitis aditū p̄bēs periculorū inuenit. Et p̄t̄ nōnullas sacrorū cano-